

Α.Τ.Ε.Ι ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ

Η φροντίδα των Ατόμων με Αναπηρία μέσα από τις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Το παράδειγμα του Δήμου Γερμασόγειας

Όνομα φοιτητή: Παναγιώτου Στέλιος

Αριθμός μητρώου: 2003266

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Αργυροπούλου Φωτούλα

Καλαμάτα 2014

Ευχαριστίες

Ολοκληρώνοντας την εργασία θα ήθελα να εκφράσω τις ευχαριστίες μου προς όλους εκείνους που με τον τρόπο τους ενίσχυσαν τις προσπάθειές μου και βοήθησαν στην περάτωση της πτυχιακής μου.

Θα ήθελα κατ' αρχάς να ευχαριστήσω την επιβλέπουσα καθηγήτρια και εισηγήτρια του θέματος της εργασίας κυρία Αργυροπούλου Φωτούλα για την εμπιστοσύνη της προς το πρόσωπό μου, αλλά και την διαρκή στήριξη που μου παρείχε με τις εποικοδομητικές παρατηρήσεις της και την σφαιρική καθοδήγησή της.

Στην συνέχεια θα ήθελα να ευχαριστήσω όλους εκείνους που δέχθηκαν να συμπληρώσουν τα ερευνητικά ερωτηματολόγια συμμετέχοντας έτσι ενεργά στην διεξαγωγή της έρευνας.

Τέλος, επιθυμώ να ευχαριστήσω από καρδιάς την οικογένειά μου που συμμετείχε στις προσπάθειές μου και συνέβαλε καθοριστικά με την συνεχή παρουσία της ώστε να φθάσω στην ολοκλήρωση των σπουδών μου. Χωρίς την δική τους υποστήριξη δεν θα κατόρθωνα ποτέ να περατώσω τις σπουδές μου στο ΑΤΕΙ Καλαμάτας.

Με εκτίμηση

Στέλιος Παναγιώτου

Περίληψη

Στην ελληνική διοίκηση η πρόνοια και η φροντίδα υγείας που απευθύνεται στα άτομα με ειδικές ανάγκες εκφράζεται και παρέχεται κυρίως μέσα από τις διάφορες υπηρεσίες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Ανάλογη διαχείριση παρουσιάζει και η Τοπική Αυτοδιοίκηση του κυπριακού κράτους μέσα από τα Κοινοτικά Συμβούλια. Στην εργασία αυτή εξετάζονται οι φορείς και οι υπηρεσίες που ασχολούνται με την στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία σε τοπικό επίπεδο.

Κεντρικός στόχος της εργασίας είναι να εντοπιστούν και να καταγραφούν οι υπηρεσίες στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία και η ποιότητά τους. Η έρευνα μας κατέληξε στα συμπεράσματα ότι οι υπηρεσίες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι εκείνες που ασχολούνται συστηματικά με την στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία, αλλά χρειάζονται να γίνουν πολλά ακόμη σε αυτόν τον τομέα.. Επίσης ότι τόσο τα άτομα με αναπηρία όσο και οι δημότες δεν είναι ούτε ικανοποιημένοι αλλά ούτε και δυσαρεστημένοι, από την ασκούμενη πολιτική του Δήμου.

Λέξεις-κλειδιά: Τοπική Αυτοδιοίκηση, Κοινοτικά Συμβούλια, κοινωνική πολιτική, Υγεία και Πρόνοια, Άτομα με Αναπηρία, ένταξη.

Πίνακας περιεχομένων

Ευχαριστίες	ii
Περίληψη	iii
Πίνακας περιεχομένων	iv
Περιεχόμενα πινάκων	v
Περιεχόμενα διαγραμμάτων	vii
Εισαγωγή	1
Κεφάλαιο 1. Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση.....	4
Κεφάλαιο 2. Ρόλος και αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης.....	7
Κεφάλαιο 3. Η φροντίδα των Ατόμων με Αναπηρία μέσα από τις αυτοδιοικούμενες δομές Πρόνοιας.....	14
Κεφάλαιο 4. Υπηρεσίες στήριξης Ατόμων με Αναπηρία στον Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Γερμασόγειας	224
Κεφάλαιο 5. Η έρευνα στον Δήμο Γερμασόγειας	28
Συμπεράσματα	512
Βιβλιογραφία	534
Παράρτημα.....	567

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 5.1 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το φύλο	30
Πίνακας 5.2 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την ηλικία	31
Πίνακας 5.3 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης.....	32
Πίνακας 5.4 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την οικογενειακή κατάσταση	33
Πίνακας 5.5 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή κατάσταση	32
Πίνακας 5.6 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν στον κύκλο των γνωστών τους κάποιο άτομο με αναπηρία	35
Πίνακας 5.7 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ κατά το παρελθόν.....	36
Πίνακας 5.8 Ύπαρξη φορέα στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος να έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία	37
Πίνακας 5.9 Δημιουργία ειδικών ραμπών σε πεζοδρόμια από τον Δήμο Γερμασόγειας	38
Πίνακας 5.10 Δημιουργία ειδικών ραμπών στις δημόσιες υπηρεσίες από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	39
Πίνακας 5.11 Διενέργεια επαγγελματικών επιμορφώσεων από τον Δήμο Γερμασόγειας προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία	40

Πίνακας 5.12 Ύπαρξη δημοτικού κέντρου δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία	41
Πίνακας 5.13 Πρόσληψη ως υπάλληλοι ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	42
Πίνακας 5.14 Απασχόληση υπό μορφή πρακτικής άσκησης ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	43
Πίνακας 5.15 Ενίσχυση και ενθάρρυνση από τον Δήμο Γερμασόγειας τοπικών επιχειρήσεων να απασχολούν άτομα με αναπηρία	44
Πίνακας 5.16 Διοργάνωση από κοινού με τον Δήμο Γερμασόγειας εκδηλώσεων με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία.....	43
Πίνακας 5.17 Εξασφάλιση απαραίτητης χρηματοδότησης από τον Δήμο Γερμασόγειας για την υποστήριξη των ΑμΕΑ	44
Πίνακας 5.18 Βαθμός ικανοποίησης από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ.....	45
Πίνακας 5.19 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμΕΑ	46
Πίνακας 5.20 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας.....	47
Πίνακας 5.21 Βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας.....	50

Περιεχόμενα διαγραμμάτων

Διάγραμμα 5.1 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το φύλο	30
Διάγραμμα 5.2 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την ηλικία	31
Διάγραμμα 5.3 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης	31
Διάγραμμα 5.4 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την οικογενειακή κατάσταση.....	32
Διάγραμμα 5.5 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή κατάσταση.....	33
Διάγραμμα 5.6 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν στον κύκλο των γνωστών τους κάποιο άτομο με αναπηρία.....	34
Διάγραμμα 5.7 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ κατά το παρελθόν.....	35
Διάγραμμα 5.8 Ύπαρξη φορέα στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος να έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία	36
Διάγραμμα 5.9 Δημιουργία ειδικών ραμπών σε πεζοδρόμια από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	37
Διάγραμμα 5.10 Δημιουργία ειδικών ραμπών στις δημόσιες υπηρεσίες από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	38
Διάγραμμα 5.11 Διενέργεια επαγγελματικών επιμορφώσεων από τον Δήμο Γερμασόγειας προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία	40
Διάγραμμα 5.12 Ύπαρξη δημοτικού κέντρου δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία	41

Διάγραμμα 5.13 Πρόσληψη ως υπάλληλοι ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	41
Διάγραμμα 5.14 Απασχόληση υπό μορφή πρακτικής άσκησης ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας.....	42
Διάγραμμα 5.15 Ενίσχυση και ενθάρρυνση από τον Δήμο Γερμασόγειας τοπικών επιχειρήσεων να απασχολούν άτομα με αναπηρία	43
Διάγραμμα 5.16 Διοργάνωση από κοινού με τον Δήμο Γερμασόγειας εκδηλώσεων με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία.....	44
Διάγραμμα 5.17 Εξασφάλιση απαραίτητης χρηματοδότησης από τον Δήμο Γερμασόγειας για την υποστήριξη των ΑμΕΑ	45
Διάγραμμα 5.18 Βαθμός ικανοποίησης από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ	46
Διάγραμμα 5.19 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμΕΑ	47
Διάγραμμα 5.20 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας.....	48
Διάγραμμα 5.21 Βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας.....	50

Εισαγωγή

Στο ξεκίνημα αυτής εδώ της μελέτης είναι δόκιμο να προσδιοριστεί ο θεματικός άξονας της εργασίας και να περιορισθεί το ιδιαίτερα ευρύ αντικείμενο της έρευνας. Πιο συγκεκριμένα στην εργασία αυτή μας απασχόλησε η καταγραφή και η ανάλυση των **υπηρεσιών φροντίδας και στήριξης** των Ατόμων με Αναπηρία όπως παρέχονται μέσα από τις δομές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, τόσο στην Ελλάδα όσο και στην Κύπρο. Σε ερευνητικό επίπεδο παρουσιάζονται τα αποτελέσματα της έρευνας μας.

Στην αυγή του 21^{ου} αιώνα με την αναγνώριση της παραγκωνισμένης κοινότητας των Ατόμων με Αναπηρία ως ευπαθούς ομάδας που χρίζει φροντίδας και δικαιούται την ένταξη στο ευρύτερο κοινωνικό πλαίσιο, ο κρατικός μηχανισμός προχώρησε στην ανανέωση της σχετικής νομοθεσίας και στον **εκσυγχρονισμό των προνοιακών δομών** έτσι ώστε να απευθύνονται και να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των ατόμων που υποφέρουν από ανίατα προβλήματα υγείας, εξαιτίας των οποίων έχουν σε μεγάλο βαθμό εκτοπιστεί από την εργασία και την συμμετοχή σε κοινωνικές δραστηριότητες. Όμως η γενικευμένη προσέγγιση των ιδιαίτερων αναγκών της συγκεκριμένης ομάδας πολιτών δεν θα ήταν δυνατόν να οδηγήσει σε σημαντικά πρακτικά αποτελέσματα, παρά να δηλώσει την γενική αναγνώριση των Ατόμων με Αναπηρία από το κράτος και την προθυμία του να τους παρέχει την απαραίτητη στήριξη. Χρειάστηκε λοιπόν η προετοιμασία των δημοσίων ομάδων σε τοπικό επίπεδο, που όπως έχει αποδειχθεί μπορούν καλύτερα να αντιληφθούν τις ανάγκες μιας συγκεκριμένης ομάδας σε ορισμένο χωροχρονικό πεδίο και μέσα σε καθορισμένα πολιτισμικά συμφραζόμενα.

Με βάση αυτή την σκέψη δημιουργήθηκαν οι διάφορες συναφείς δομές στους **Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης** της κάθε περιοχής, οι οποίοι έχουν μάλιστα να επιδείξουν αξιοσημείωτο έργο όσον αφορά στην προστασία, την υποστήριξη και την ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία. Παράλληλα, οι προσπάθειές τους προσανατολίστηκαν στην προετοιμασία και τον

εκδημοκρατισμό της τοπικής κοινωνίας προκειμένου η ίδια να αποδεχθεί και να εντοπίσει τις ιδιαίτερες δυσκολίες, αλλά και τις αξιόλογες δυνατότητες των ατόμων που πάσχουν. Έτσι, με διάφορες δράσεις η Τοπική Αυτοδιοίκηση προώθησε το κλίμα συνεργασίας ανάμεσα στην «υγιή» ισχυρή κοινωνική ομάδα και την ομάδα των ανθρώπων που χρίζουν μόνιμης ειδικής ιατροφαρμακευτικής στήριξης.

Σε πολλές περιπτώσεις, η **οικονομική ύφεση** που άρχισε να πλήττει την ελληνική κοινωνία ήδη από το 2008 επέδρασε αρνητικά στην ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Το γεγονός θα μπορούσε να λειτουργήσει ως ενδεχόμενο παράδειγμα, αφού το κυπριακό κράτος, στο οποίο θα εστιάσουμε, βρίσκεται σήμερα στην ίδια κατάσταση με την οποία η ελληνική οικονομική πραγματικότητα βρέθηκε αντιμέτωπη το 2008, μιας και έχει επίσης ενταχθεί στην κηδεμονία του οικονομικού μηχανισμού στήριξης μέσω του εξωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου. Όπως θα δούμε στα παρακάτω κεφάλαια, η **υποχρηματοδότηση** των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το γενικό κλίμα περικοπών, η μείωση του ανθρωπίνου δυναμικού και οι εκπτώσεις στα λειτουργικά έξοδα έχουν επιδράσει σημαντικά στην αποδοτικότητα του συστήματος στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία¹.

Εστιάζοντας το ερευνητικό μας βλέμμα στους μηχανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κύπρου παρατηρούμε ότι εκείνη εντοπίζεται σε δύο επίπεδα: τα **Δημαρχεία** και τα **Κοινοτικά Συμβούλια**. Βεβαίως, χρειάζεται να ξεκαθαριστεί ότι παρόλο που η Τοπική Αυτοδιοίκηση διέπεται από πολιτική και οικονομική αυτοτέλεια, αυτό δεν σημαίνει πως είναι ανεξάρτητη και υπεράνω των νόμων που ισχύουν σε όλη την έκταση του κράτους².

Στην Κύπρο, οι Δήμοι και τα Κοινοτικά Συμβούλια αποτελούν τα δυο βασικά είδη Τοπικών Αρχών, που πλαισιώνονται επίσης από τα Συμβούλια Συμπλέγματος Κοινοτήτων, που αφορούν τις κοινότητες εκείνες οι οποίες

¹ Βλ. Μακρής Γ., «Η κρίση εκτονώνεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση», *Ελευθερία*, 30.08.2012: σελ. 9.

² Βλ. Κυβερνητική Πύλη Διαδικτύου Κύπρου, «Τοπική Αυτοδιοίκηση», <http://www.cyprus.gov.cy>.

χαρακτηρίστηκαν ως σύμπλεγμα κοινοτήτων. Συνολικά οι κυπριακοί Δήμοι ανέρχονται στους τριάντα τρεις, από τους οποίους οι εννιά βρίσκονται στην πλευρά που βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή. Τα **Συμβούλια των Κοινοτήτων** και τα **Συμβούλια Συμπλέγματος Κοινοτήτων** στις ελεύθερες περιοχές φθάνουν σε αριθμό τα 353 και εκπροσωπούν το 40% περίπου του γενικού πληθυσμού. Όσον αφορά στα Συμπλέγματα Κοινοτήτων, ως τώρα λειτουργεί μονάχα ένα σύμπλεγμα που περιλαμβάνει το Πέρα Χωρίο και τη Νήσου στην επαρχία της Λευκωσίας³.

Η εργασία διακρίνεται σε δυο μέρη: το θεωρητικό μέρος και το καθαρά ερευνητικό. Το θεωρητικό μέρος χωρίζεται σε 4 κεφάλαια μέσα στα οποία πραγματοποιείται αποσαφήνιση των όρων, αναλύεται ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης, παρουσιάζεται η φροντίδα των Ατόμων με Αναπηρία μέσα από τις αυτοδιοικούμενες δομές πρόνοιας και οι υπηρεσίες στήριξης Ατόμων με Αναπηρία στον Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Γερμασόγειας.

Στο δεύτερο μέρος παρατίθενται τα αποτελέσματα της έρευνας, ενώ ερμηνεύονται και σχολιάζονται τα συμπεράσματα. Η έρευνα διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν σε δημότες του Δήμου Γερμασόγειας. Οι ερωτήσεις που τέθηκαν ήταν κατά κανόνα κλειστού τύπου και περιλαμβάνουν πληροφορίες που σχετίζονται με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

Αναφορικά με την διαδικασία της εκπόνησης της εργασίας, είναι χρήσιμο να λεχθεί ότι η μελέτη δεν ήταν εύκολη υπόθεση. Η συλλογή των ειδικότερων στοιχείων για τον Δήμο Γερμασόγειας απεδείχθη περίπλοκη και χρονοβόρα, ενώ η έλλειψη συγγραμμάτων σχετικά με το καθεστώς της κοινωνικής πολιτικής στην Κύπρο δυσκόλεψε την έρευνα. Σε πολλές περιπτώσεις τα αθροιστικά στοιχεία που έχουν δημοσιευθεί αφορούσαν παλιότερα έτη κι είχαν καιρό να ανανεωθούν. Ωστόσο, χάρη στην συστηματική προσπάθεια και την ευγενική προθυμία συνεργασίας των σχετικών φορέων κατέστη δυνατή η τεκμηρίωση της εργασίας και των συμπερασμάτων της.

³ Κυπριακή Δημοκρατία, «Νόμος περί Κοινοτήτων», *Άρθρα*.

Κεφάλαιο 1. Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση

Στην εργασία που ακολουθεί πρόκειται να μας απασχολήσουν ιδιαίτερα κάποια βασικά στοιχεία της διοίκησης και της κοινωνιολογίας. Για την καλύτερη κατανόηση αυτών των θεμάτων είναι απαραίτητο να διευκρινιστεί το περιεχόμενο κάποιων βασικών όρων.

Ο πρώτος θεμελιώδης όρος γύρω από τον οποίο στρέφεται η έρευνά μας είναι εκείνος της **Τοπικής Αυτοδιοίκησης**. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση συνιστά το τέταρτο επίπεδο διοίκησης ενός κράτους, όπως αυτό ορίζεται από το νομοθετικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εφαρμόζεται μέσα από τους κατά τόπους **Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης** που ασκούν τοπική εξουσία και διέπονται από οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια, χωρίς ωστόσο να έχουν το δικαίωμα να παρακάμπτουν τις νομοθετικές προβλέψεις μιας χώρας⁴.

Από την άλλη μεριά, η μελέτη δεν ασχολείται με τις δράσεις της Τοπικής Αυτοδιοίκησης γενικά, αλλά εξειδικεύεται στις υπηρεσίες που απευθύνονται στα Άτομα με Αναπηρία στο πλαίσιο της τοπικής **Κοινωνικής Πολιτικής**. Για το περιεχόμενο της Κοινωνικής Πολιτικής έχουν ειπωθεί ποικίλες και διαφορετικές απόψεις. Οι ισχυρότερες τοποθετήσεις συγκλίνουν ωστόσο σε έναν ορισμό που την ερμηνεύει ως το σύνολο των παροχών που αποσκοπούν στην προστασία του πολίτη από τους διάφορους κινδύνους και στην ικανοποίηση των βασικών του αναγκών. Οι παροχές αυτές είναι δυνατόν να προσφέρονται με την μορφή χρημάτων, προϊόντων και υπηρεσιών, ενώ

⁴ Βλ. Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, *Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τελική Έκθεση*, 2006, Αθήνα: σελ. 6-8, Μπέσιλα-Βήκα Ε., *Τοπική Αυτοδιοίκηση*, 2011, Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα: σελ. 11-13 και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, www.ota.gr.

διατίθενται στο πλαίσιο ενός ορισμένου προγράμματος κοινωνικής πολιτικής, το οποίο οργανώνεται κάτω από ξεκάθαρα κριτήρια και ακριβείς στόχους⁵.

Όπως αναφέρθηκε, η Κοινωνική Πολιτική των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αφορά την εργασία μας στο μέτρο που σχετίζεται με τις παροχές προς τα **Άτομα με Αναπηρία**. Τι ορίζουμε όμως ως «Άτομο με Αναπηρία»; Ο ορισμός αυτός έχει επίσης ξεσηκώσει έντονη αμφιλογία. Ωστόσο, θα μπορούσε να ειπωθεί ότι ως Άτομο με Αναπηρία ορίζεται ο άνθρωπος εκείνος που αντιμετωπίζει κάποια μικρότερη ή μεγαλύτερη σωματική ή ψυχική (σίγουρα παθολογική) μειονεξία, η οποία περιορίζει σημαντικά την συμμετοχή του σε καθημερινές ασχολίες, όπως η εργασία, ενώ το καθιστά απαραίτητη την συστηματική λήψη ιατροφαρμακευτικής ή θεραπευτικής στήριξης. Είναι ανάγκη η αναπηρία αυτή να τεκμηριώνεται από τα πορίσματα και την κρίση μιας ειδικής πολυεπιστημονικής ομάδας κρατικής προέλευσης και δημοσίου ελέγχου⁶.

Για πολλά χρόνια χρησιμοποιήθηκαν διάφοροι όροι προκειμένου να περιγραφθούν τα Άτομα με Αναπηρία. Όταν την δεκαετία του '90 οι ειδικοί επιστήμονες της Υγείας και των Κοινωνικών Σπουδών πρότειναν να αποφεύγεται η χρήση επιθετικών προσδιορισμών για τα άτομα με δυσκολίες, όπως λόγου χάριν «κουτσός άνθρωπος» ή «ανάπηρος άνθρωπος» η ιδέα ήταν να αποφευχθεί η σύγχυση του ανθρώπου με το παθολογικό του πρόβλημα.

Στην προσπάθεια να εντοπιστεί κάποιος πολιτικά ορθός όρος που να τοποθετεί την δυσκολία μετά από το ίδιο το άτομο βάζοντας έτσι την προσωπικότητα του στο επίκεντρο, χρησιμοποιήθηκε ευρέως ο όρος **«Άτομα με Ειδικές Ανάγκες»**. Ο όρος εγκαταλείφθηκε στις αρχές της δεύτερης δεκαετίας του 2000 ως ανακριβής, αφού θεωρήθηκε ότι οι ειδικές ανάγκες δεν περιγράφουν την ιδιαιτερότητα, αλλά συσκοτίζουν την δυσκολία πίσω από

⁵ Βλ. Στασινοπούλου Ο., *Σημειώσεις στην Κοινωνική Πολιτική. Βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη, φορείς και πρότυπα*, 2006, Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών: σελ 2-4.

⁶ Βλ. Βέβηλος Π., *Ένταξη και ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία*, 2010, Αθήνα, εκδόσεις Γράφημα: σελ. 7-9 και Michael O., *Αναπηρία και πολιτική*, 2009, Αθήνα, εκδόσεις Επίκεντρο: σελ. 15.

ωραιοποιημένες λέξεις. Πράγματι, η ωραιοποίηση μιας δυσκολίας θεωρήθηκε αφομοιωτική και εμμέσως κοινωνικά ρατσιστική στον βαθμό που η κοινωνία των «φυσιολογικών» αρνείται να συνειδητοποιήσει και να αποδεχθεί την διαφορετικότητα του «άλλου».

Η **Υπηρεσία Υγείας και Πρόνοιας** εντάσσεται στο πλαίσιο της δράσης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και αποτελεί σημαντική δομή της. Η Υπηρεσία αυτή ασχολείται με τις ανάγκες και την προώθηση των συμφερόντων των ασθενέστερων κοινωνικών ομάδων ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγονται τα Άτομα με Αναπηρία⁷.

Η **ένταξη** συνιστά έναν ακόμη όρο που θα μας απασχολήσει έντονα στην παρούσα εργασία. Αποτελεί ακριβές συνώνυμο της **ενσωμάτωσης** και μαρτυρά την αποδοχή του μέρους από το σύνολο με την συνείδηση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του, είτε αυτά ταυτίζονται με εκείνα του πλήθους, είτε διαφέρουν ριζικά. Σε μια διαδικασία ενσωμάτωσης είναι σαφές λοιπόν ότι ο καθένας μπορεί να συμμετέχει στις κοινωνικές δραστηριότητες του συνόλου όντας ο εαυτός του και χωρίς να παραγκωνίζεται εξαιτίας της οποιασδήποτε ιδιαιτερότητας θα μπορούσε να τον διακρίνει από την κοινωνική μάζα.

Ένας αντίθετος σημασιολογικά όρος της ένταξης είναι εκείνος της **αφομοίωσης**. Η αφομοίωση θεωρείται σήμερα ως «αντικοινωνικός» όρος κι αυτό επειδή προϋποθέτει την αποδοχή του μέρους από την κοινωνική ολότητα μόνο αφότου εκείνο καταπνίξει ολοσχερώς όλα εκείνα τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που το καθιστούν διαφορετικό. Ενδεχομένως, η αφομοίωση μαρτυρά κάποια αντιδημοκρατική λειτουργία ενός κοινωνικού ιστού που αρνείται να αντιληφθεί και να ενσωματώσει την διαφορετικότητα.

⁷ Πρβλ. Υπουργείο Υγείας, Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, <http://www.ygeia-pronoia.gr/>.

Κεφάλαιο 2. Ρόλος και αρμοδιότητες των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση θεωρείται σήμερα ο κατεξοχήν πυρήνας άσκησης κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο. Οι δράσεις της προσανατολίζονται στην **ευημερία της κοινότητας**, στην παραγωγική της αλληλεπίδραση και στην σύσφιξη του κοινωνικού της ιστού. Όμως κανένας από τους στόχους της δεν θα ήταν δυνατό να επιτευχθεί, αν δεν οργανωνόταν η δυναμική της σε εφαρμογές και δράσεις τέτοιες ώστε να στηρίζονται και να συμμετέχουν οι ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες στην αλληλεπίδραση με τα υπόλοιπα μέλη της κοινότητας.

Οι κατά τόπους Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης πήραν την σημερινή τους μορφή μόνο μετά την επάνοδο της δημοκρατίας το 1976, παρόλο που θεωρούνται ως απομεινάρια της κατανομής της διοίκησης σε τοπικές μονάδες κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας. Οι Οργανισμοί αυτοί καλούνται να διαχειριστούν τα τοπικά ζητήματα αξιοποιώντας τους τόπους που βρίσκονται στην ευθύνη τους και προωθώντας ταυτόχρονα το δημόσιο συμφέρον.

Η λειτουργία των Οργανισμών έχει, βέβαια, ευεργετικά αποτελέσματα για την περιφέρεια αφού ευνοεί την αποκέντρωση και αυξάνει τους ρυθμούς της τοπικής ανάπτυξης. Μάλιστα, πολύ συχνά η Τοπική Αυτοδιοίκηση έχει λειτουργήσει ως αντίδοτο στην αδυναμία της κεντρικής εξουσίας να διαχειριστεί με επάρκεια υποθέσεις τοπικού χαρακτήρα. Πράγματι, κυρίως μέσω προγραμμάτων **κοινωνικής επιχειρηματικότητας** δίνεται έμφαση στην τοπικότητα, αφού προωθείται ως στόχος η ευημερία κατ' αρχάς μιας ορισμένης περιοχής.

Αν επιχειρήσουμε να διακρίνουμε σε γενικές κατηγορίες τα πεδία του ενδιαφέροντος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μπορούμε να ξεχωρίσουμε τους παρακάτω κλάδους:

- Παιδεία
- Πολιτισμός
- Εργασία και απασχόληση
- Κοινωνική προστασία και πρόνοια
- Περιβάλλον
- Τοπικότητα και Ανάπτυξη
- Αθλητισμός

Είναι ωστόσο προφανές ότι κάθε μονάδα Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί ως έναν βαθμό να αυτενεργήσει ιδρύοντας υπο-φορείς και συλλόγους που εξειδικεύονται στην προώθηση ενός συγκεκριμένου ζητήματος. Επιπλέον, πολύ συχνά οι μονάδες αυτές συνεργάζονται στενά με **Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις** ή κινητοποιούν ομάδες εθελοντών με τις οποίες εργάζονται από κοινού για την δραστηριότητα πάνω σε μια ορισμένη υπόθεση που αφορά την κοινότητα.

Τα τελευταία χρόνια τα καθήκοντα των μονάδων Τοπικής Αυτοδιοίκησης έχουν διευρυνθεί αρκετά. Η διοικητική μεταρρύθμιση του 2010 με το όνομα «**Καλλικράτης**» άλλαξε πολύ το σκηνικό της διαίρεσης της χώρας σε δημοτικά διαμερίσματα, νομούς, δήμους και κοινότητας αναθέτοντας στους επιμέρους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης ολοένα και **μεγαλύτερες περιοχές ευθύνης**. Το γεγονός έχει δημιουργήσει πολλές δυσκολίες και σε μεγάλο βαθμό έχει αναστείλει την απόδοση των δράσεων των Οργανισμών. Ιδιαίτερα εφόσον λόγω της οικονομικής κρίσης οι χρηματοδοτήσεις τους έχουν μειωθεί σημαντικά, παρόλο που το πεδίο της ευθύνης τους επεκτάθηκε ραγδαία.

Παρόλα αυτά, εν μέσω της ύφεσης οι Οργανισμοί προσφέρουν ακόμη πολλά στις τοπικές κοινωνίες, αφού βρίσκονται σε στενή αλληλεπίδραση με επιχειρήσεις, συλλόγους, οργανώσεις και ιδιώτες, αφουγκράζονται τις ανάγκες της κοινότητας, προσανατολίζουν και καλλιεργούν τις ιδιαίτερες δυνατότητες της κάθε περιοχής, συντονίζουν δράσεις με την αμοιβαία συμμετοχή της Αυτοδιοίκησης και των πολιτών, ενώ έχουν μειώσει δραστικά **τα λειτουργικά τους έξοδα** προκειμένου με ελάχιστο προσωπικό και πενιχρά κονδύλια να

μην στερήσουν στους πολίτες την στήριξη και την ενίσχυση που χρειάζονται οι τελευταίοι⁸.

Τα ανώτατα μέλη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι **αιρετά** και η θητεία τους είναι περιορισμένη χρονικά. Χάρη στην κοινωνική πολιτική που ασκεί έχει θεωρηθεί ως σημαντικός παράγοντας εκδημοκρατισμού των τοπικών κοινωνιών. Αφού σε κάθε πεδίο προάγει την **δημοκρατική λήψη αποφάσεων**, ενώ δίνει μεγαλύτερη βαρύτητα στον ανθρωπιστικό χαρακτήρα των δράσεών της, παρά στην υλική απόδοση και την κερδοφορία.

Σε ολόκληρη την Ευρώπη γίνεται σήμερα μια προσπάθεια να συγκλίνουν οι διοικητικές υπηρεσίες των διαφόρων κρατών της Ευρωπαϊκής Ένωσης στον τρόπο της λειτουργίας και οργάνωσης τους. Παράλληλα επιχειρείται η ξεκάθαρη διάκριση των αρμοδιοτήτων της κάθε διοικητικής μονάδας, ώστε να αποφευχθεί η σύγχυση καθηκόντων, που αποτελεί σημαντικό κομμάτι της παθογένειας του κρατικού μηχανισμού εδώ και δεκαετίες.

Έπειτα από την απόφαση της Πολιτικής Επιτροπής του Συμβουλίου των Ευρωπαϊκών Δήμων και Περιφερειών η Διοίκηση διαιρέθηκε σε **τέσσερις βαθμούς** καθένας από τους οποίους αφοσιώνεται στην εξυπηρέτηση καθορισμένων σκοπών και καθηκόντων. Σε έναν πρώτο βαθμό έχουμε την **Ευρωπαϊκή Επιτροπή** που δίνει τις γενικότερες πολιτικές κατευθύνσεις. Ακολουθεί το **Εθνικό Κοινοβούλιο** του κάθε κράτους το οποίο ορίζει την εθνική πολιτική με βάση τις κατευθύνσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης και οργανώνει τις γενικές εφαρμογές προσαρμόζοντάς τις ελαφρά με γνώμονα τις ιδιαιτερότητες του συγκεκριμένου κράτους. Στο τρίτο επίπεδο βρίσκονται οι **Περιφερειακές Διοικήσεις** που διεκδικούν κι ελέγχουν την απαιτούμενη ροή οικονομικών πόρων στο εσωτερικό τους, ενώ ασχολούνται με θέματα που αφορούν στις μεγάλες περιφέρειες μιας χώρας, οι οποίες σε πολλές

⁸ Για τον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης βλ. Ταβλαδώρη Ε., *Εγχειρίδιο οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους*, 2007, Αθήνα, εκδόσεις Γκιούρδα: σελ. 12-23 και 36-42, Τομαρά-Σιδέρη Μ., *Η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση*, 1999, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση, Παπαδημητρίου Γ., *Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία*, 1993, Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα: σελ. 2-38 και Μπαμπούνης Χ., *Τοπική Αυτοδιοίκηση και ελλαδικός χώρος*, 2007, Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Βάνια: σελ. 4-31 και 225-289.

περιπτώσεις ταυτίζονται με ό, τι μέχρι προηγουμένως αποκαλούσαμε «δημοτικό διαμέρισμα». Ένας τέταρτος βαθμός διοίκησης είναι η **Τοπική Αυτοδιοίκηση**, που, όπως έχει ήδη λεχθεί, ασχολείται με υπερτοπικές υποθέσεις.

Με την σειρά της η Τοπική Αυτοδιοίκηση διακρίνεται σε δυο επίπεδα: η πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση αποτελείται από **τον Δήμο ή την Κοινότητα** ενώ η δευτεροβάθμια δεν είναι άλλη από την Περιφέρεια (πριν την εφαρμογή του σχεδίου «Καλλικράτη» στην δευτεροβάθμια Τοπική Αυτοδιοίκηση βρισκόταν η Νομαρχία). Οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης διαφέρουν σε μέγεθος και προσανατολισμό.

Τα **έσοδα** των Οργανισμών προέρχονται κατά κύριο λόγο από τρεις διαφορετικούς πυρήνες: την κεντρική εθνική διοίκηση, τα διάφορα τοπικά φορολογικά τέλη και την αξιοποίηση της περιουσίας που βρίσκεται στην κυριότητά τους. Όπως, όπως, αναφέρθηκε παραπάνω, η διεύρυνση του γεωγραφικού πεδίου ευθύνης των Οργανισμών, η συγχώνευσή τους με μονάδες μικρότερου διοικητικού εύρους και η μείωση της χρηματοδότησης είχε ως αποτέλεσμα την διατάραξη της εύρυθμης λειτουργίας τους.

Από το γεγονός προέκυψε ως αρνητική συνέπεια ο υπερδανεισμός των μονάδων, ώστε σήμερα γίνεται λόγος για την ύπαρξη μιας πληθώρας **υπερχρεωμένων δήμων**. Στην πραγματικότητα, το ελληνικό κράτος έχει βρεθεί πολλές φορές ένοχο υποχρηματοδότησης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία βρίσκεται σήμερα αντιμέτωπη με τεράστια προβλήματα, παρόλο που θεσμικά έχει βελτιωθεί αισθητά⁹.

Επιστρέφοντας στον τομέα της Κοινωνικής Προστασίας και Πρόνοιας, ο οποίος πρόκειται να μας απασχολήσει στην παρούσα εργασία, η Τοπική Αυτοδιοίκηση δίνει μεγάλη έμφαση στην ανάγκη να στηριχθούν ιδιαίτερα κι

⁹ Βλ. Υπουργείο Εσωτερικών, Τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, www.ypes.gr, Φράγκος Γ., «Καταρρέει η Τοπική Αυτοδιοίκηση», *Αδέσμευτος Τύπος*, 22.08.2012: σελ. 11, Γεωργιοπούλου Τ., «Αποφασίστηκαν μέτρα στήριξης των υπερχρεωμένων δήμων», *Καθημερινή*, 02.10.2012: σελ. 8 και Σαββαΐδου Κ., *Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, 2004, Αθήνα, εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης: σελ. 67-99.

εξειδικευμένα ομάδες όπως είναι τα Άτομα με Αναπηρία, οι ηλικιωμένοι, οι μονογονεϊκές οικογένειες, οι τοξικομανείς, οι ψυχικά ασθενείς, τα θύματα εγκληματικών ενεργειών (π.χ. κακοποίηση). Για την προώθηση αυτής της στήριξης οργανώνονται τοπικά σύλλογοι και φορείς που ασχολούνται με τα συμφέροντα και τις ανάγκες της κάθε ξεχωριστής κοινωνικής ομάδας¹⁰. Στους κόλπους της σχετικής υπηρεσίας απασχολείται εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό για την διευθέτηση σχετικών ζητημάτων όπως κοινωνικοί λειτουργοί, κοινωνιολόγοι και ψυχολόγοι.

Είναι προφανές ότι τα **Άτομα με Αναπηρία**, είτε η φυσική τους δυσκολία είναι γενετήσια, είτε είναι επίκτητη, χρίζουν ενσωμάτωσης στην ευρύτερη κοινότητα. Ο όρος της ενσωμάτωσης είναι επιφορτισμένος με πολύ μεγάλη σημασία, εφόσον προϋποθέτει την αποδοχή της ιδιαιτερότητας του «άλλου» από την ισχυρή κοινωνική ομάδα και την ένταξή της στους κόλπους του συνόλου. Πολύ περισσότερο, η **ενσωμάτωση** υπονοεί την υγιή αξιοποίηση των προσόντων και την καλλιέργεια των δυνατοτήτων του ατόμου που πάσχει από κάποιο μόνιμο πρόβλημα υγείας, ώστε να συμμετέχει στις καθημερινές δραστηριότητες της κοινωνίας με την μικρότερη δυνατή δυσκολία. Η ενσωμάτωση αναφέρεται συχνά και ως «ένταξη» και αποτελεί τον βασικότερο στόχο των δράσεων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στο μέτρο που η δράση της αφορά τα Άτομα με Αναπηρία.

Σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή Υγείας: *«Το άρθρο 26 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ αναγνωρίζει το δικαίωμα των ατόμων με αναπηρία να επωφελούνται από μέτρα που προορίζονται για την εξασφάλιση της αυτονομίας τους, της κοινωνικής και επαγγελματικής τους ένταξης και της συμμετοχής τους στη ζωή της κοινότητας. Τα άτομα με αναπηρία αντιπροσωπεύουν σήμερα πάνω από το 15% του πληθυσμού της ΕΕ.*

¹⁰ Βλ. Μπεσίλα Ε., Παπαγιάννη Β., *Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση*, 1997, Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα: σελ. 29-34, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, *Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Δημόσια Υγεία*, 2009, Αθήνα: σελ. 13-20, 53-61 και 98-120 και Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, *Η δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, 2010, Αθήνα: σελ. 12-31.

Τα άτομα με αναπηρία έχουν τα ίδια δικαιώματα με όλους τους άλλους πολίτες της Ευρώπης. Για να μπορούν τα άτομα αυτά να ασκούν τα δικαιώματά τους, η Ευρωπαϊκή Ένωση αναγνωρίζει την ανάγκη να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν. Βασικός στόχος θα πρέπει να είναι τα άτομα αυτά να μπορούν να ανταποκρίνονται στο ρόλο και τις υποχρεώσεις τους ως πολίτες, να έχουν τις ίδιες δυνατότητες επιλογής και να ρυθμίζουν τη ζωή τους όπως τα άτομα χωρίς αναπηρία. Οι σχετικές δράσεις πρέπει να στοχεύουν στη διασφάλιση της προσβασιμότητας και της κοινωνικής ένταξης επί ίσοις όροις με τους άλλους. Στο πλαίσιο αυτό, η παροχή μακροχρόνιας φροντίδας και στήριξης αποτελούν βασικές προτεραιότητες. Άλλοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη είναι: η αποζημίωση λόγω αναπηρίας, η αποκατάσταση και κοινωνική επανένταξη, η ελαχιστοποίηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αναπηρίας και οι ανισότητες στο χώρο της υγείας. Επιπλέον, η μείωση του κοινωνικού αποκλεισμού, η εξάλειψη των διαφόρων εμποδίων, η διευκόλυνση των μετακινήσεων και η αξιοποίηση της τεχνολογίας των πληροφοριών αποτελούν σημαντικότερους στόχους στον τομέα αυτόν»¹¹.

Καθώς οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης αποτελούν **νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου**, χωρίς να στερούνται διοικητικής και οικονομικής αυτοτέλειας, καταπιάνονται με την διευθέτηση όλων των διοικητικών ζητημάτων σε τοπικό επίπεδο με ορισμένο γεωγραφικό πεδίο, έδρα και συγκεκριμένο πληθυσμό. Βεβαίως η δυναμική τους δεν περιορίζεται στην στήριξη των ευπαθών ομάδων, αλλά περιλαμβάνει ένα ευρύ φάσμα στόχων και δραστηριοτήτων κοινωνικής πολιτικής. Στο μέτρο που οι δράσεις των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης αφορούν στην φροντίδα και την ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία μπορούν να διακριθούν σε παρεμβάσεις στους τομείς

- της Παιδείας και της εκπαίδευσης,
- της εργασίας,
- των υποδομών,
- της ιατροφαρμακευτικής και της θεραπευτικής περίθαλψης,

¹¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή Υγείας, Άτομα με Αναπηρία, www.ac.europa.eu και ETTAD, Το συνταγματικό πλαίσιο της προστασίας των Ατόμων με Αναπηρία, www.gr.ettad.eu.

- της οικονομικής ενίσχυσης,
- της κοινωνικής ένταξης,
- και της τεχνικής κατάρτισης.

Το να κατανοήσει κανείς ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση δεν ασχολείται αποκλειστικά με την **«κοινωνική προστασία των αδυνάτων»**, αλλά καταπιάνεται με κάθε ζήτημα που αφορά την ευημερία του γεωγραφικού τόπου της ευθύνης της, είναι πολύ σημαντικό. Στην πραγματικότητα, είναι εκείνη που δρομολογεί την κατασκευή και την διαχείριση υποδομών για το κοινό όφελος, είναι εκείνη που συντονίζει τις προσπάθειες για την προστασία του περιβάλλοντος και την καλλιέργεια οικολογικής συνείδησης και είναι εκείνη που σε τοπικό επίπεδο τροφοδοτεί και υποστηρίζει τις πολιτιστικές δράσεις της κοινότητας.

Κεφάλαιο 3. Η φροντίδα των Ατόμων με Αναπηρία μέσα από τις αυτοδιοικούμενες δομές Πρόνοιας

Στον τομέα της στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία από την μεριά του κράτους έχουν γίνει σήμερα τεράστια άλματα προόδου, τα οποία συμβαδίζουν με την εξέλιξη των συναφών επιστημών, όπως είναι οι ιατρικές, οι παραϊατρικές, οι παιδαγωγικές και οι κοινωνικές επιστήμες, που σχετίζονται με τις Αναπηρίες και τα άτομα που χρίζουν στήριξης λόγω κάποιας σωματικής ή ψυχοπαθολογικής μειονεξίας. Στην πραγματικότητα, όσο διευρύνεται η **επιστημονική αντιμετώπιση** των ειδικών αναγκών, τόσο εμφανέστερη γίνεται η υποχρέωση στήριξης των ατόμων από την μεριά του κράτους.

Παρόλο που το βελτιωμένο νομοθετικό πλαίσιο έχει βαρύνουσα σημασία για την ενσωμάτωση των Ατόμων με Αναπηρία, καθώς η Τοπική Αυτοδιοίκηση βρίσκεται εξ ορισμού πιο κοντά στον πολίτη και την τοπική κοινωνία, ο ρόλος της στην στήριξη και την φροντίδα τους δεν θα μπορούσε να παραγκωνιστεί ως αμελητέος. Πράγματι, με βάση το εθνικό σχέδιο, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης καταστρώνουν προγραμματισμούς και δομές προσαρμοσμένες στις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης γεωγραφικής περιοχής και της ιδιαίτερης τοπικής κουλτούρας προκειμένου να εξυπηρετήσουν τους προκαθορισμένους στόχους τους.

Έτσι, οι συγκεκριμένες τοπικές δράσεις στηρίζονται στην καταγραφή, την κατανόηση και την ανάλυση των τοπικών αναγκών. Επίσης, λαμβάνουν υπόψη τις θεσμοθετημένες αρμοδιότητες που υπάρχουν στο συγκεκριμένο τοπικό επίπεδο, ώστε να δρουν ανεξάρτητα αλλά όχι ανεξέλεγκτα. Σε αυτό το πλαίσιο, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί εκείνο το επίπεδο διοίκησης που αναγνωρίζει και ερμηνεύει καλύτερα τις ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Επομένως έχει την ικανότητα να σχεδιάζει και να υλοποιεί τις **καταλληλότερες παρεμβάσεις** ανάλογα με τα ειδικά χαρακτηριστικά της κάθε περιοχής.

Προτού αναλύσουμε τα είδη της στήριξης που παρέχεται στα Άτομα με Αναπηρία, είναι δόκιμο να διευκρινιστούν οι δομές εκείνες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που έχουν αφιερωθεί μεταξύ άλλων στην στήριξη των πολιτών αυτών. Σε κάθε περίπτωση, λοιπόν, ο εκάστοτε Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης περιλαμβάνει την δομή της **Κοινωνικής Προστασίας ή της Υγείας και Πρόνοιας** στην οποία ανατίθεται η οργάνωση της στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία. Οι δομές αυτές πέρα από την πρακτική βοήθεια που προσφέρουν στο άτομο με ειδικές δυσκολίες, όπως είναι η οικονομική του ενίσχυση, η παροχή **υπηρεσιών φυσικής αποκατάστασης** κ.α., παρέχουν ακόμη διεξόδους για την κοινωνικοποίηση του ατόμου, όπως είναι λόγου χάριν η συμμετοχή στην αγορά εργασίας, και προετοιμάζουν το κοινωνικό σύνολο για την αποδοχή του ασθενέστερου μέλους μέσω εκδηλώσεων, συμμετοχικών δραστηριοτήτων, ενημερωτικών εκστρατειών κλπ¹².

Έχει παρατηρηθεί πως τα Άτομα με Αναπηρία αδυνατούν στις περισσότερες περιπτώσεις να ζήσουν ως **οικονομικά ανεξάρτητα** πρόσωπα κυρίως είτε λόγω της αδυναμίας τους να εργαστούν είτε λόγω της επιφυλακτικότητας των εργοδοτών τους. Κατά συνέπεια υπάρχει η ανάγκη της οικονομικής ενίσχυσής τους. Ως έναν βαθμό, η Τοπική Αυτοδιοίκηση αναλαμβάνει το καθήκον της χρηματικής τους στήριξης. Συγκεκριμένα, η Υπηρεσία Υγείας και Πρόνοιας αποδίδει επιδόματα οικονομικής ενίσχυσης στα Άτομα με Αναπηρία, αφού βεβαίως περάσουν από μια σειρά εξετάσεων υπό την κρίση της αρμόδιας επιτροπής επιδομάτων υγείας, ώστε να αποτραπεί η απόδοση επιδομάτων σε πολίτες που δεν τα δικαιούνται πραγματικά.¹³

Παρόλο που το εν λόγω **σύστημα αξιολόγησης** έχει δεχθεί ισχυρή κριτική κατά την οποία η επιτροπή και τα κριτήρια είναι υπερβολικά αυστηρά και

¹² Βλ. Κυριόπουλος Γ., *Η ποιότητα στις υπηρεσίες Υγείας*, 2003, Αθήνα, εκδόσεις Θεμέλιο: σελ.45-51, Σταματάκη Ε., *Προδιαγραφές πρόσβασης ΑμεΑ στις Δημόσιες Υπηρεσίες. Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης*, 2010, Αθήνα, εκδόσεις Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης: σελ. 11-23 και 52-61 και Παπαδόπουλος Β., «Οι ΟΤΑ πρωτοστατούν στις δράσεις αλληλεγγύης των ΑμεΑ», *Ελευθεροτυπία*, 12.12.2011: σελ. 21.

¹³ Πρβλ. Παπαβασιλείου Α., «Προκηρύξεις και απασχόληση ΑμεΑ», *Τα Νέα*, 25.02.2008: σελ. 18 και Καρούτζου Σ., Ζαφειροπούλου Ν., *Οδηγός Στήριξης των Ευπαθών Ομάδων μέσα από τις δημόσιες δομές*, 2008, Αθήνα, εκδόσεις Καυκάς: σελ. 7-29.

σχολαστικά, η διαδικασία υπόκειται σε συστηματικές βελτιώσεις προκειμένου να εξορθολογιστεί το σύστημα, αλλά και να αποφευχθεί η πιθανή κατάχρηση χρημάτων από κάποιων που θα εκμεταλλευτεί τις ελαστικές προϋποθέσεις και θα λάβει παρανόμως το επίδομα¹⁴.

Από την άλλη πλευρά, όσο μεγιστοποιείται η οικονομική κρίση και τα ισχύοντα εργασιακά δικαιώματα πλήττονται περισσότερο, τόσο αυξάνεται το πλήθος εκείνων που εργάζονται ανασφάλιστοι. Κατά συνέπεια πολλά από τα Άτομα με Αναπηρία δεν είναι καν κοινωνικά ασφαλισμένα και δεν χαίρουν ιατροφαρμακευτικής κάλυψης, εφόσον τα μέλη της οικογένειάς τους δεν ασφαλίζονται ή βρίσκονται σε ανεργία.

Στο σημείο αυτό παρεμβαίνει ξανά η Τοπική Αυτοδιοίκηση μέσω της Υπηρεσίας Υγείας και Πρόνοιας, η οποία παρέχει στα άτομα με αποδεδειγμένη αναπηρία βιβλιάρια υγείας, που με την σειρά τους προσφέρουν στα άτομα αυτά την δυνατότητα αγοράς φαρμάκων σε μειωμένη τιμή και την **μέγιστη δυνατή ιατροφαρμακευτική κάλυψη**. Στο πλαίσιο της οικονομικής ενίσχυσης μέσω της Τοπικής Αυτοδιοίκησης εξασφαλίζεται ακόμη η δωρεάν χρήση των Μέσων Μαζικής Μεταφοράς από τα Άτομα με Αναπηρία, καθώς και η μειωμένη τιμή για την συμμετοχή και την παρακολούθηση πολιτιστικών εκδηλώσεων.¹⁵

Οι σχετικές δομές των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης δεν παραβλέπουν ακόμη τον σημαντικότερο τομέα της ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης προς τα Άτομα με Αναπηρία. Όπως αναφέρθηκε στην προηγούμενη παράγραφο, οι περιφερειακές διοικήσεις διατηρούν εξεταστικές επιτροπές που αξιολογούν την σωματική κατάσταση, το ποσοστό δυσκολίας και την ικανότητα του ατόμου να εργαστεί. Έπειτα, αποφασίζουν αν το Άτομο πληροί τις απαραίτητες προϋποθέσεις ώστε να λάβει το χρηματικό επίδομα. Επιπλέον αποφασίζουν το ύψος αυτού οικονομικού **επιδόματος ενίσχυσης**.

¹⁴ ΙΚΑ, Επίδομα αναπηρίας και επίδομα απορίας, www.ika.gr.

¹⁵ Υπουργείο Εσωτερικών, *Οδηγός του πολίτη με αναπηρία*, 2007, Αθήνα, Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008, *ό.π.*: σελ. 15-16 και Υπουργείο Οικονομικών, *Διαβούλευση για την πάταξη της φοροδιαφυγής*, Άρθρο 23, 2011, Αθήνα.

Στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης τα Άτομα με Αναπηρία καταγγέλλουν πως τα επιδόματα αυτά είναι τόσο χαμηλά και «συμβολικά» ώστε δεν τους εξασφαλίζουν καν την επαρκή επιβίωσή τους, πόσο μάλλον την οικονομική τους ανεξαρτησία. Πράγματι, τα ποσά είναι ιδιαίτερα χαμηλά και στις σημερινές συνθήκες πληθωρισμού δυσκολεύουν κατά πολύ την αξιοπρεπή διαβίωση του ατόμου που παρουσιάζει αδυναμία να εργαστεί. Μάλιστα οι περικοπές λόγω του Μνημονίου που συνάφθηκε για την αντιμετώπιση της ελληνικής κρίσης χρέους έχουν μειώσει τις αναπηρικές συντάξεις και τα επιδόματα στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία σε τέτοιο βαθμό ώστε η επιβίωσή τους να κρίνεται αμφίβολη αν δεν έχουν κάποια επιπλέον πηγή τακτικών εσόδων¹⁶.

Αναφορικά με την **εξειδικευμένη φροντίδα υγείας** οι περισσότερες περιφέρειες διατηρούν Κέντρα Φυσικής και Ιατρικής Αποκατάστασης, Κέντρα Ημέρας Αυτισμού και Μονάδες Μετανοσοκομειακής Φροντίδας προκειμένου να εξυπηρετηθούν οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Τα κέντρα αυτά υπάγονται στην ευθύνη και διοίκηση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και παρέχουν τις υπηρεσίες τους δωρεάν με την επίδειξη του βιβλιαρίου αναπηρίας. Σε περίπτωση που στην κοινότητα δεν εδρεύουν οι αντίστοιχες υπηρεσίες, η επιτροπή εξέτασης είναι δυνατόν να χορηγήσει στο Άτομο κουπόνι για ορισμένο αριθμό θεραπευτικών συνεδριών (π.χ. φυσιοθεραπείας), που καλύπτονται από τα δημόσια ασφαλιστικά ταμεία¹⁷.

Στην αρμόδια δομή Κοινωνικής Προστασίας του εκάστοτε Οργανισμού τα Άτομα με Αναπηρία μπορούν να απευθύνονται και να αναζητούν πληροφορίες που σχετίζονται με τα **δικαιώματά** τους, τις διευκολύνσεις και τους συλλόγους που δραστηριοποιούνται σε σχέση με το ιδιαίτερο πρόβλημα υγείας που αντιμετωπίζουν. Επιπλέον, οι αρμόδιοι κοινωνικοί λειτουργοί της υπηρεσίας φροντίζουν για την καταγραφή των Ατόμων με Αναπηρία και την

¹⁶ Βλ. Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008, ό.π.: σελ. 21-24, Παρασκευά Κ. «Αμφισβητούνται οι κατακτήσεις των ΑμεΑ σε ολόκληρη την Ευρώπη», *Ελευθεροτυπία*, 18.11.2011: σελ. 24 και Παρασκευά Κ., «Με 60% μείωση τα προνοιακά επιδόματα για άτομα με αναπηρία», *Ελευθεροτυπία*, 11.11.2011: σελ. 29.

¹⁷ Βλ. Αυτοδιοίκηση, «Κέντρα αποκατάστασης και Τοπική Αυτοδιοίκηση», www.aftodioikisi.gr.

ενημέρωσή τους σχετικά με τους φορείς ιατρικής και φυσικής περίθαλψης της περιοχής.

Παρόλο που κατά κανόνα η Υπηρεσία Κοινωνικής Πρόνοιας είναι εκείνη που ασχολείται με την καλλιέργεια της ενταξιακής στάσης και αντίληψης στην οριοθετημένη κοινότητα, ενώ παράλληλα οργανώνει δράσεις για την μεγαλύτερη και ομαλότερη δυνατή ενσωμάτωση του Ατόμου με Αναπηρία στην τοπική κοινωνία στις διάφορες περιφέρειες εντοπίζονται διάφοροι επιπλέον φορείς που υπάγονται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ή συνεργάζονται στενά μαζί της κι έχουν να επιδείξουν αξιόλογο έργο. Τέτοιοι είναι οι διάφοροι **σύλλογοι ομοιοπαθούντων** (όπως παραδείγματος χάριν ένας Σύλλογος Ατόμων με κινητικές δυσκολίες) στους κόλπους των οποίων μετέχουν άτομα με παρόμοιες δυσκολίες που αλληλοβοηθούνται και εργάζονται για την προώθηση των δικαιωμάτων τους και την ένταξή τους στο γενικό σύνολο¹⁸.

Όπως και να έχει είναι διάφοροι φορείς που δραστηριοποιούνται σε τομείς σχετικούς με την Υγεία, όπως είναι τα Κέντρα Αποκατάστασης, τα Γενικά Νομαρχιακά Νοσοκομεία και Τακτικά Εξωτερικά Ιατρεία, αλλά και άλλες υπηρεσίες που αφορούν την Παιδεία και την Αγωγή, όπως είναι τα σχολεία και τα πανεπιστημιακά ιδρύματα τα οποία ασχολούνται συστηματικά με την ενσωμάτωση των Ατόμων με Αναπηρία εντάσσοντάς τα σε διάφορες δράσεις και καλλιεργώντας στην τοπική κοινωνία μια στάση αποδοχής και κατανόησης μέσω ενημερωτικών εκστρατειών, **επιδοτούμενων προγραμμάτων απασχόλησης ατόμων με δυσκολίες** και βιωματικών σεμιναρίων¹⁹.

Επιπλέον πολλές φορές οι Οργανισμοί Απασχόλησης σε συνεργασία με την Τοπική Αυτοδιοίκηση οργανώνουν επαγγελματικά προγράμματα απασχόλησης των Ατόμων με Αναπηρία σε μια προσπάθεια να διεκδικηθούν τα δικαιώματά τους σχετικά με την κοινωνική ισότητα, αλλά και να συνηθίσει η κοινωνία να συνεργάζεται με άτομα που αντιμετωπίζουν ποικίλες αντικειμενικές δυσκολίες.

¹⁸ Βλ. Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008, *ό.π.*: σελ. 12.

¹⁹ Βλ. Κάρουζου, Ζαφειροπούλου, 2008, *ό.π.*: σελ. 16-17.

Στον τομέα της Εκπαίδευσης οι σύγχρονες παιδαγωγικές προσεγγίσεις προωθούν την μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή του μαθητή με δυσκολίες στο γενικό σχολείο. Ωστόσο, πολλές φορές η ενσωμάτωση παραμένει αδύνατη λόγω της σφοδρότητας της αναπηρίας. Τότε ο μαθητής εντάσσεται στις ομάδες μελέτης των ειδικών σχολικών μονάδων, όπου λαμβάνει εξατομικευμένη εκπαιδευτική στήριξη από **διεπιστημονικές ομάδες** ειδικά καταρτισμένων επαγγελματιών. Ο κρατικός μηχανισμός παρέχει **δωρεάν εκπαίδευση** στον μαθητή με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες που χρίζει ειδικής αγωγής. Παρόλα αυτά κυρίαρχος στόχος κάθε τέτοιου προγράμματος είναι η προετοιμασία του μαθητή κι ο εφοδιασμός του με τις απαραίτητες δεξιότητες ώστε να ενταχθεί στο μέλλον σε κάποια από τις τάξεις του γενικού σχολείου.

Από την άλλη μεριά, οι μαθητές με ελαφρύτερες δυσκολίες είναι δυνατόν να ενταχθούν σε κάποιο από τα τμήματα του γενικού σχολείου και να λαμβάνουν επιπλέον εκπαιδευτική στήριξη, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο. Παράλληλα υπάρχει η δυνατότητα **οικονομικής κάλυψης των θεραπευτικών συνεδριών** της λογοθεραπείας και της ειδικής αγωγής από τα ασφαλιστικά ταμεία του Δημοσίου.

Στο σημείο αυτό ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι θεμελιώδης. Συγκεκριμένα, μέσα από τις δομές που αφορούν την Παιδεία και την Εκπαίδευση οι Οργανισμοί οργανώνουν τις μεθόδους εκπαιδευτικής στήριξης των Ατόμων με Αναπηρία. Πράγματι, οι ειδικές και οι γενικές σχολικές μονάδες υπάγονται στην Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης της Περιφερειακής Διοίκησης κατ' αρχάς και το Υπουργείο Παιδείας, Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων ευρύτερα.

Σε τοπικό επίπεδο οι Οργανισμοί Αυτοδιοίκησης συνεργάζονται στενά με τα ειδικά σχολεία και συντονίζουν τα Κέντρα Διαφοροδιάγνωσης που καλούνται να αναγνωρίσουν το είδος και το μέγεθος της δυσκολίας του παιδιού. Παράλληλα, στους Οργανισμούς υπάγονται τα Κέντρα Ειδικής Επαγγελματικής Κατάρτισης που ασχολούνται με την μύηση των ενήλικων Ατόμων με Αναπηρία σε κάποια επαγγελματική τέχνη, ώστε να μπορούν να εξασφαλίσουν με επάρκεια την μεγαλύτερη δυνατή ανεξαρτησία και να βιώσουν την ικανοποίηση της κοινωνικής προσφοράς. Επιπλέον, η Διεύθυνση

Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του κάθε διακριτού Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης απασχολεί έναν αξιόλογο αριθμό επιστημόνων και **ειδικά εκπαιδευμένου προσωπικού** που ασχολείται με την εκπαίδευση των Ατόμων με Αναπηρία με προϊστάμενο τον Σύμβουλο Εκπαίδευσης και Αγωγής²⁰.

Η σημασία τέτοιων πρωτοβουλιών είναι μεγάλη, αν ληφθεί υπόψη πως συμβάλλουν στην καλλιέργεια του κλίματος ισότητας και ενεργοποιούν την **παροχή ίσων ευκαιριών** με τις δράσεις και το παράδειγμά τους. Πολύ περισσότερο, ο συντονισμός των προσπαθειών της ενσωμάτωσης των Ατόμων με Αναπηρία αποδεικνύεται ιδιαίτερα αποδοτικός όταν βρίσκεται κάτω από τον συντονισμό των τοπικών διοικητικών δυνάμεων, εφόσον οι Οργανισμοί είναι σε θέση να κατανοήσουν τις αντιλήψεις της συγκεκριμένης κοινοτικής ομάδας, να τροποποιήσουν την στάση του συνόλου και να προετοιμάσουν με πολλούς τρόπους το έδαφος για την ασφαλή και την ομαλή ένταξη των Ατόμων με Αναπηρία.

Βεβαίως η **κοινωνική δράση** των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης που απευθύνεται σε Άτομα με Αναπηρία δεν είναι εύκολη υπόθεση. Τα προβλήματα είναι πολλά και δυσεπίλυτα, ενώ αφορούν περισσότερο πρακτικές δυσκολίες, όπως είναι η ελλιπής χρηματοδότηση των φορέων και των δράσεων, η έλλειψη επαρκούς εξειδικευμένου προσωπικού, η απουσία υποδομών για την μετακίνηση των ατόμων με δυσκολίες, η έλλειψη πρώτων υλών και οι **περικοπές των λειτουργικών εξόδων** έχουν δυσκολέψει αρκετά το έργο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Σε πολλές περιπτώσεις το σύστημα πάσχει από έλλειψη πρωτοβουλιών και φαντασίας, αφού οργανώνει εκδηλώσεις που δεν επιτυγχάνουν την προσέγγιση της ισχυρής κοινωνικής ομάδας, ώστε να εξοικειωθεί με το θέμα των ειδικών αναγκών, ενώ άλλοτε τα προγράμματα δομούνται πρόχειρα ώστε περισσότερο αποθαρρύνουν και στιγματίζουν, παρά παρακινούν τους πάσχοντες σε ενεργό συμμετοχή.

²⁰ Βλ. Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008. ό.π.: σελ. 21-22 και Νόβα-Καλτσούνη Χ., *Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης*, 2010, Αθήνα, Gutenberg: σελ. 37-41.

Σήμερα υπολογίζεται πως στην Ευρωπαϊκή Ένωση ζουν μόνιμα περίπου 50.000.000 ατόμων με ειδικές ανάγκες. Στην Ελλάδα ο πληθυσμός των Ατόμων με Αναπηρία αποτελεί το 10-12% του γενικού πληθυσμού πλησιάζοντας έτσι το 1.000.000 περίπου. Πράγματι, οι πρόσφατες έρευνες έδειξαν ότι το 22.7% των ελληνικών νοικοκυριών έχουν τουλάχιστον ένα μέλος με αναπηρία στην οικογένειά τους. Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων με δυσκολίες αντιμετωπίζει κινητικά προβλήματα, ενώ δεύτεροι κατά σειρά έρχονται οι άνθρωποι με βαριές νευρολογικές διαταραχές και προβλήματα ακοής ή όρασης. Ακολουθούν οι άνθρωποι με αυτισμό και τελευταίοι έρχονται εκείνοι που έχουν νοητικά προβλήματα, όπως σύνδρομο Down²¹.

²¹ Βλ. Εθνική έρευνα για την Αναπηρία, ΕΣΑΜΕΑ, 2003, Αθήνα και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έρευνα για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, 2008, www.ec.europa.eu.

Κεφάλαιο 4. Υπηρεσίες στήριξης Ατόμων με Αναπηρία στον Οργανισμό Τοπικής Αυτοδιοίκησης του Δήμου Γερμασόγειας

Ο Δήμος Γερμασόγειας αποτελεί **προάστιο της Λεμεσού** στην Κύπρο, αλλά από το 1994 κι έπειτα θεωρείται ανεξάρτητος Δήμος με πληθυσμό που αγγίζει κατά προσέγγιση τις 14.000. Χάρη στην ιστορικότητά της και την προσβασιμότητά της από Άτομα με Αναπηρία λόγω των άριστων υποδομών της περιοχής έχει αναπτύξει ισχυρή **τουριστική βιομηχανία**.

Στην ιστοσελίδα του Δήμου αναφέρεται χαρακτηριστικά:

«Το Δημοτικό Συμβούλιο Γερμασόγειας κατά τη συνεδρίαση του στις 29 Μαΐου, 2008, έλαβε την ιστορική απόφαση όπως πρωτοστατήσει και προωθήσει την ιδέα της προσβασιμότητας. Δηλαδή, της προσαρμογής του δομημένου περιβάλλοντος και υπηρεσιών εντός των ορίων του Δήμου με στόχο αυτός να προσφέρει άνετη πρόσβαση και περισσότερη αυτονομία στα εμποδιζόμενα άτομα.

Για εξυπηρέτηση του στόχου του αυτού, ο Δήμος λειτουργεί υποστηρικτικά σε όλες τις ενέργειες που συγκλίνουν στην ιδέα προσβασιμότητα, διοργανώνοντας σχετική ημερίδα, με διαφώτιση, εγκαταστώντας διάδρομο στη θάλασσα για ΑμεΑ, μεριμνώντας για ράμπες και τουαλέτες για ΑμεΑ και φυσικά στηρίζοντας την ιδιωτική πρωτοβουλία.

Στην προσπάθεια του αυτή συνεργάζεται με το Γραφείο Σχεδιασμού για τα ΑμεΑ του Υπουργείου Συγκοινωνιών, με διάφορες οργανώσεις που εκπροσωπούν ΑμεΑ, το Τμήμα Πολεοδομίας και άλλες Αρχές. Παρότι ακόμη στην αρχή της πορείας που χάραξε, ο Δήμος μας είναι στη διάθεση του πολίτη για περαιτέρω ενδυνάμωση της προσπάθειας»²².

Η πρωτοβουλία του Δημάρχου απεδείχθη ιδιαίτερα αξιόλογη, αφού σταδιακά και με τις αλλαγές που συνέβησαν στον **τομέα των υποδομών**, η κοινωνία άρχισε να ευαισθητοποιείται σημαντικά στο θέμα των ειδικών αναγκών. Σύντομα οργανώθηκε ο σύλλογος Νέων με Αναπηρία που υπάγεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και συνεργάζεται στενά με το **Κοινοτικό Συμβούλιο**. Παράλληλα, το 2012 με ενέργειες του δημοτικού συμβουλίου παραδόθηκε το έργο της **αυτόνομης πρόσβασης** Ατόμων με Αναπηρία στην παραλία της περιοχής μέσω ενός ειδικού μηχανισμού και με έξοδα του Δήμου²³.

²² Βλ. Δήμος Γερμασόγειας, <http://www.yermasoyia.org>.

²³ Πρβλ. Παυλογιάννης Β., «Νέες ενέργειες για τα δικαιώματα των ΑμεΑ στην Γερμασόγεια», *Επικαιρότητες*, 12.09.2012: σελ. 5 και Ορφανίδου Π., «Ένα μικρό βήμα μιας κοινότητας, ένα μεγάλο για την ανθρωπότητα. Γερμασόγεια: ο φιλικότερος δήμος για εμποδιζόμενα άτομα», *Περιοδικό Αυτονομία Τώρα*, 22.09.2012: σελ. 17.

Το Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού του Δήμου Γερμασόγειας έχει συμβάλει πολύ την εξοικείωση του τοπικού πληθυσμού με το θέμα των ειδικών αναγκών, αφού δεν παραλείπει να οργανώνει εκδηλώσεις, ημερίδες και δράσεις που εμπλέκουν Άτομα με Αναπηρία και αποσκοπούν στην ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας.

Μέσα στα πλαίσια δράσης του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Φόρουμ Κύπρου υλοποιείται σήμερα ένα ειδικό πρόγραμμα με τίτλο **«Ο ενεργός πολίτης και τα Άτομα με Αναπηρία»**. Στους βασικούς στόχους του προγράμματος, που εφαρμόζεται σε ολόκληρη την κυπριακή νήσο, συμπεριλαμβανομένου του Δήμου Γερμασόγειας, περιλαμβάνονται:

- Η **δραστηριοποίηση των Ατόμων με Αναπηρία** ως ενεργών πολιτών που γνωρίζουν, κατανοούν και μπορούν να προασπίσουν τα ιδιαίτερα δικαιώματά τους.
- Η **άσκηση πίεσης στη κρατική εξουσία** γενικά και στη Τοπική Αυτοδιοίκηση ειδικότερα για μεγαλύτερη δυνατή προσβασιμότητα των

κτιρίων τους και την ανθρώπινη προσέγγιση στην εξυπηρέτηση των Ατόμων με Αναπηρία από τους δημόσιους και δημοτικούς υπαλλήλους.

Για την εξυπηρέτηση των παραπάνω άμεσων στόχων οι άνθρωποι του προγράμματος προχώρησαν στις εξής τομές:

- **Διαμόρφωσαν ομάδων από Κύπριους ανθρώπους** με αναπηρίες με στόχο τις προγραμματισμένες επισκέψεις στους δημόσιους φορείς και τις ιδιωτικές επιχειρήσεις της Λεμεσού και του Δήμου Γερμασόγειας. Η απεσταλμένη ομάδα μοίρασε ερωτηματολόγια στους πολίτες και τους εργαζόμενους με σκοπό να σφυγμομετρήσει τις απόψεις και την στάση τους απέναντι στο θέμα των Ειδικών Αναγκών.
- Συγκάλεσαν **συνελεύσεις φορέων και συλλόγων Ατόμων με Αναπηρία** από ολόκληρη την Κύπρο προκειμένου να ανταλλάξουν απόψεις και εμπειρίες, αλλά και να συλλέξουν προτάσεις για την ακτιβιστική διεκδίκηση της θέσης τους στην κοινωνία και την καταγγελία της κοινωνικής περιθωριοποίησής τους.

Σήμερα οι τοπικές αρχές της Γερμασόγειας συνεργάζονται στενά και αλληλεπιδρούν με την ομάδα του προγράμματος, γεγονός στο οποίο οφείλεται σε μεγάλο βαθμό η πρόοδος της περιοχής σε ζητήματα που αφορούν στις ειδικές ανάγκες.

Τα τελευταία χρόνια στην Τοπική Αυτοδιοίκηση του Δήμου συμπεριλαμβάνεται το Τμήμα Σχεδιασμού για Άτομα με Αναπηρία που ασχολείται κατά κανόνα με τις υποδομές. Έτσι, από το 2011 λειτουργεί στην περιοχή πάρκο άθλησης κατασκευασμένο ειδικά για τις ανάγκες των Ατόμων με Αναπηρία, ενώ δημιουργήθηκαν **ειδικά σημεία στάθμευσης** και κατασκευάστηκαν δημόσιες τουαλέτες για αναπήρους σε καίρια σημεία της περιοχής.

Σήμερα ο Δήμος Γερμασόγειας θεωρείται ως ένας από τους φιλικότερους δήμους για εμποδιζόμενα άτομα, γεγονός που επικυρώθηκε με την απόδοση του σχετικού χαρακτηρισμού από την **Επιτροπή Τουρισμού** της Κύπρου. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση της περιοχής αξιοποίησε την ανάπτυξη των υποδομών ώστε να είναι προσπελάσιμα όλα τα σημεία του δήμου από Άτομα με Αναπηρία, επενδύοντας συνάμα στον Τουρισμό των Ατόμων με Αναπηρία και ενισχύοντας την τουριστική βιομηχανία και τις **σχετικές κοινωνικές επιχειρήσεις**²⁴. Χάρη στον προγραμματισμό αυτό οι διοικητικοί φορείς της περιοχής έχουν κατορθώσει να συνδυάσουν και να επιτύχουν στόχους που σχετίζονται τόσο με την κοινωνική πρόοδο και την ενσωμάτωση, όσο με την οικονομική και την βιομηχανική ανάπτυξη του τόπου, που βιώνει τα τελευταία χρόνια αξιοσημείωτη άνθηση.

Στην ίδια περιοχή δραστηριοποιείται με την πρωτοβουλία και την στήριξη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης το «ΕΛΛΙ», ένα **Πρόγραμμα Στήριξης Ηλικιωμένων και Αναπήρων** που λειτουργεί από τα μέλη του **Συμβουλίου Κοινοτικού Εθελοντισμού της Γερμασόγειας**. Πράγματι, τα υλικά έργα που πραγματοποιούνται τα τελευταία χρόνια για τη καλύτερη εξυπηρέτηση των Ατόμων με Αναπηρία, έχουν συντελέσει σημαντικά στην καλλιέργεια μιας πιο κοινωνικής, ενταξιακής και ανθρωπιστικής συνείδησης στους κατοίκους του Δήμου Γερμασόγειας²⁵.

Βεβαίως η δράση του κυπριακού δήμου για την προώθηση της κοινωνικοποίησης και της ενσωμάτωσης των Ατόμων με Αναπηρία δεν αρχίζει, ούτε σταματά στις υλικές εφαρμογές. Το Συμβούλιο Κοινοτικού

²⁴ Δήμος Γερμασόγειας, <http://www.yermasoyia.org/>.

²⁵ Βλ. Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού Γερμασόγειας, <http://ske-yermasoyias.com>.

Εθελοντισμού οργανώνει συστηματικά σχετικές εκδηλώσεις, ημερίδες και εκστρατείες, ενώ η **Οργάνωση Ατόμων με Αναπηρία της Γερμασόγειας** συνεργάζεται στενά με φορείς που αφορούν τις ειδικές ανάγκες και δραστηριοποιούνται σε διάφορες περιοχές ολόκληρης της κυπριακής νήσου. Η Οργάνωση αυτή έχει την πλήρη υποστήριξη της ισχυρής πλειοψηφίας των κατοίκων του Δήμου και των φορέων της τοπικής εξουσίας.

Το παράδειγμα του Δήμου Γερμασόγειας είναι ιδιαίτερα σημαντικό, αφού αποδεικνύει πως μια μικρή κοινότητα μπορεί να επιδράσει σημαντικά στην τοπική κουλτούρα και τις **κοινωνικές στάσεις υποδεικνύοντας** τα οφέλη της διαφορετικότητας και προσανατολίζοντας την ανθρωπιστική ενταξιακή δραστηριότητα.

Παρόλα αυτά, καθώς η πρόσφατη ανάπτυξη του εν λόγω Δήμου βρίσκεται σε εξέλιξη και οι πρωτοβουλίες του σχετικά με την αναπηρία ολοένα αυξάνονται και βελτιώνονται, η βιβλιογραφία μας παρέχει πενιχρές έως μηδαμινές πληροφορίες για το θέμα.

Κατά συνέπεια μια εμπριθέστερη ανάλυση των συνθηκών και της ποιότητας των **παρεχόμενων υπηρεσιών** προς τους δημότες με αναπηρία της περιοχής είναι δυνατόν να προκύψει μέσα από την ερευνητική υπόθεση που παρατίθεται στο επόμενο κεφάλαιο.

Κεφάλαιο 5. Η έρευνα στον Δήμο Γερμασόγειας

Στο κεφάλαιο αυτό παρατίθενται η δομή και τα αποτελέσματα της έρευνας, που πραγματοποιήθηκε με σκοπό να γνωρίσουμε τις απόψεις των δημοτών για την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους δημότες με αναπηρία στον Δήμο Γερμασόγειας. Επίσης ερμηνεύονται και σχολιάζονται τα συμπεράσματα αυτής της έρευνας.

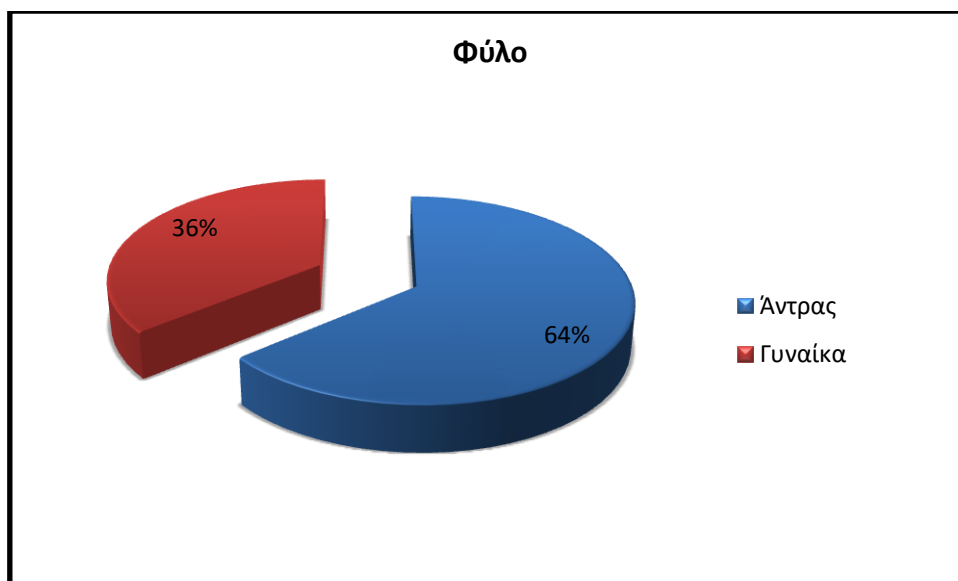
Η έρευνα διεξήχθη μέσω ερωτηματολογίων που μοιράστηκαν σε δημότες στον Δήμο Γερμασόγειας. Οι ερωτήσεις που τέθηκαν ήταν κατά κανόνα κλειστού τύπου και περιλαμβάνουν πληροφορίες που σχετίζονται με την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών. Παράλληλα συλλέχθηκαν στοιχεία που αφορούν στο πλήθος των ληπτών των υπηρεσιών αυτών, την ικανοποίησή τους και τις στάσεις τους.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε από 01/07/2014 έως 31/07/2014. Έλαβε χώρα σε κοινόχρηστους χώρους του Δήμου Γερμασόγειας, όπως πλατεία του χωριού, καφετέριες και διάφορα υποστατικά του Δήμου, μεταξύ των ωρών 17:00 - 22:00. Λόγω καλοκαιρινών διακοπών, ήταν δύσκολο να συγκεντρωθούν τα 100 ερωτηματολόγια.

Έπειτα από την ανάλυση των 100 ερωτηματολογίων, προέκυψαν τα παρακάτω αποτελέσματα.

Πίνακας 5.1 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το φύλο

Φύλο		
Άντρας	64	64%
Γυναίκα	36	36%
	100	100%

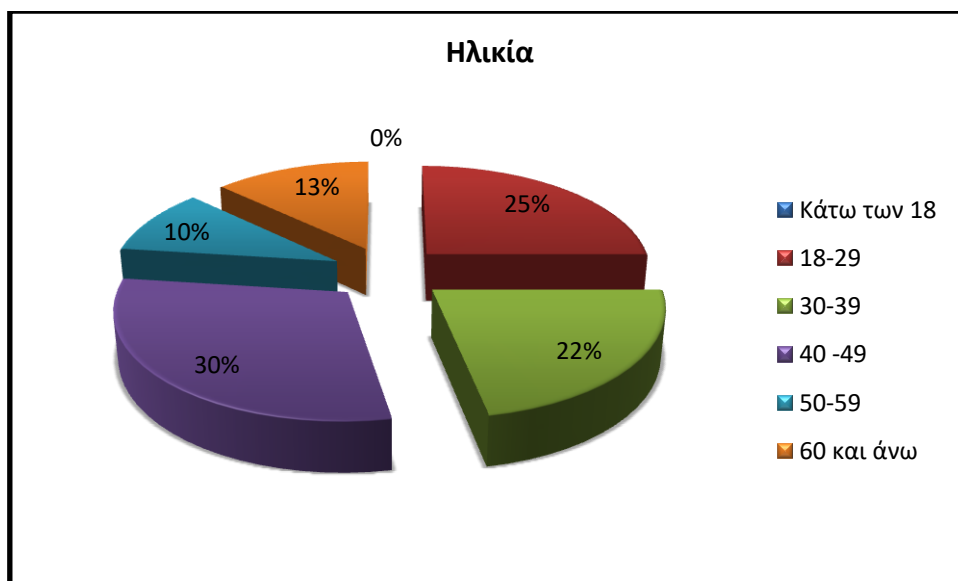

Διάγραμμα 5.1 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το φύλο

Από το παραπάνω διάγραμμα παρατηρείται ότι η πλειοψηφία του δείγματος είναι άνδρες. Αναλυτικότερα, το 64% όσων ερωτήθηκαν είναι άνδρες και το υπόλοιπο 36% είναι γυναίκες.

Πίνακας 5.2 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την ηλικία

Ηλικία		
Κάτω των 18	0	0%
18-29	25	25%
30-39	22	22%
40 -49	30	30%
50-59	10	10%
60 και άνω	13	13%
	100	100%

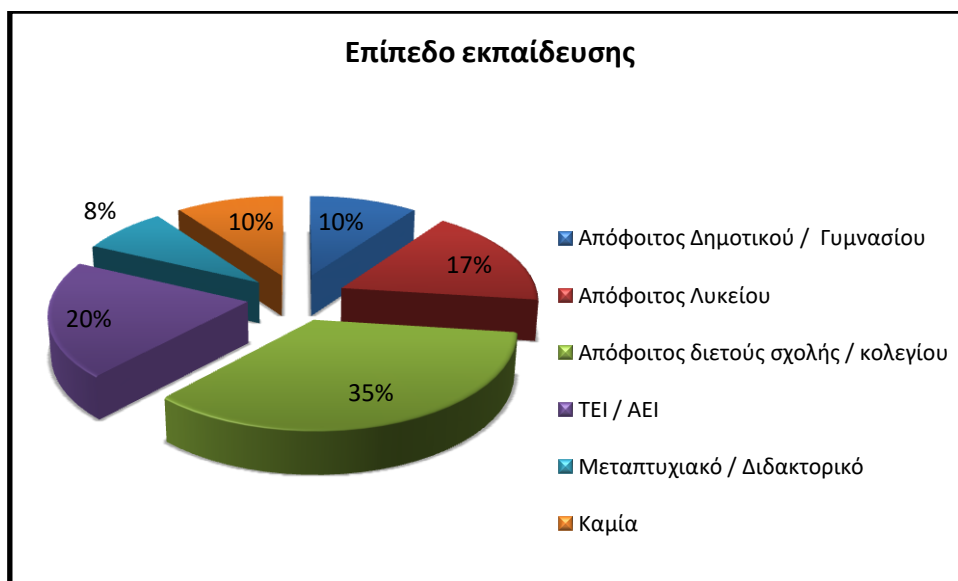

Διάγραμμα 5.2 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την ηλικία

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.2, διαπιστώνεται ότι στην έρευνα έλαβαν μέρος άτομα όλων των ηλικιών. Πιο συγκεκριμένα, το 25% του δείγματος είναι από 18 έως 29 ετών, το 22% είναι μεταξύ 30 και 39 ετών, το 30% συγκεντρώνουν οι ηλικίες 40 έως 49, ένα 10% είναι μεταξύ 50 και 59 ετών και το υπόλοιπο 13% είναι άνω των 60 ετών.

Πίνακας 5.3 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης

Επίπεδο εκπαίδευσης		
Απόφοιτος Δημοτικού / Γυμνασίου	10	10%
Απόφοιτος Λυκείου	17	17%
Απόφοιτος διετούς σχολής / κολεγίου	35	35%
ΤΕΙ / ΑΕΙ	20	20%
Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό	8	8%
Καμία	10	10%
	100	100%

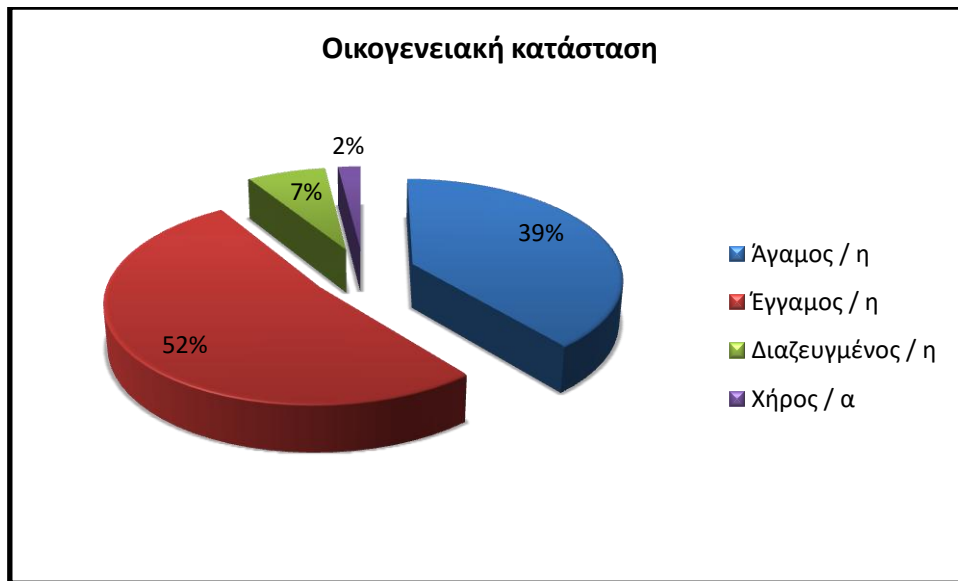

Διάγραμμα 5.3 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης

Όσον αφορά την κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το επίπεδο εκπαίδευσης, διαπιστώνεται ότι πάνω από τους μισούς ερωτηθέντες έχουν αποφοιτήσει από κάποια σχολή (ΑΕΙ / ΤΕΙ ή κολλέγιο). Πιο αναλυτικά, το 35% του δείγματος είναι απόφοιτοι διετούς σχολής / κολεγίου, το 20% είναι απόφοιτοι ΑΕΙ / ΤΕΙ, το 8% είναι κάτοχοι Μεταπτυχιακού / Διδακτορικού, ένα 17% έχει τελειώσει το Λύκειο και ένα 10% το Δημοτικό / Γυμνάσιο. Υπάρχει και ένα 10% που δεν έχει λάβει καμία εκπαίδευση.

Πίνακας 5.4 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την οικογενειακή κατάσταση

Οικογενειακή κατάσταση		
Άγαμος / η	39	39%
Έγγαμος / η	52	52%
Διαζευγμένος / η	7	7%
Χήρος / α	2	2%
	100	100%

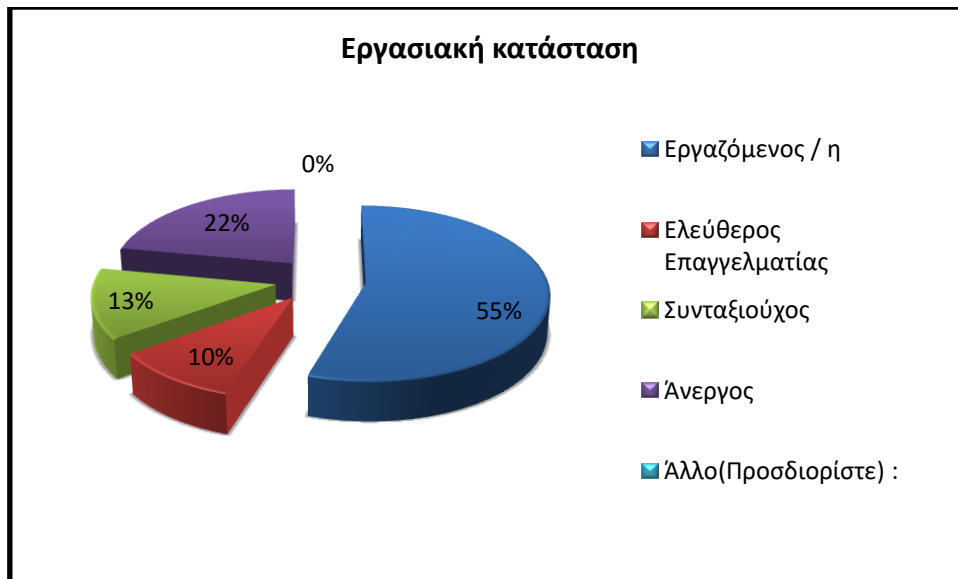

Διάγραμμα 5.4 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την οικογενειακή κατάσταση

Από το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι σχεδόν οι μισοί ερωτηθέντες είναι έγγαμοι (52%). Το 39% του δείγματος είναι άγαμοι, το 7% είναι διαζευγμένοι και το υπόλοιπο 2% είναι χήροι.

Πίνακας 5.5 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή κατάσταση

Εργασιακή κατάσταση		
Εργαζόμενος / η	55	55%
Ελεύθερος Επαγγελματίας	10	10%
Συνταξιούχος	13	13%
Άνεργος	22	22%
Άλλο(Προσδιορίστε):	0	0%
	100	100%

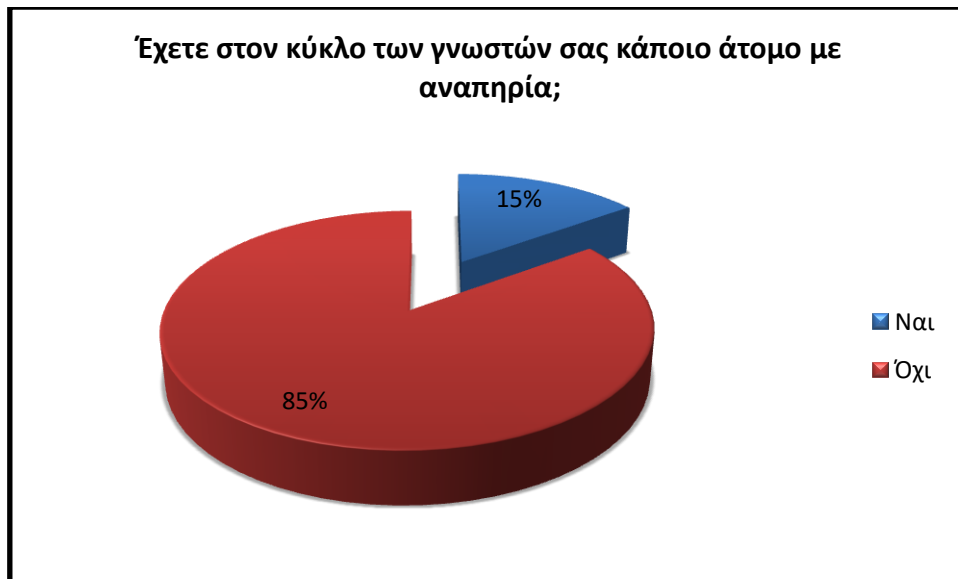

Διάγραμμα 5.5 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή κατάσταση

Όσον αφορά την κατανομή των ερωτηθέντων ως προς την εργασιακή κατάσταση, διαπιστώνεται ότι πάνω από τους μισούς εργάζονται (55%). Το 22% των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα είναι άνεργοι, το 13% είναι συνταξιούχοι και το υπόλοιπο 10% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες.

Πίνακας 5.6 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν στον κύκλο των γνωστών τους κάποιο άτομο με αναπηρία

Έχετε στον κύκλο των γνωστών σας κάποιο άτομο με αναπηρία;		
Ναι	15	15%
Όχι	85	85%
	100	100%

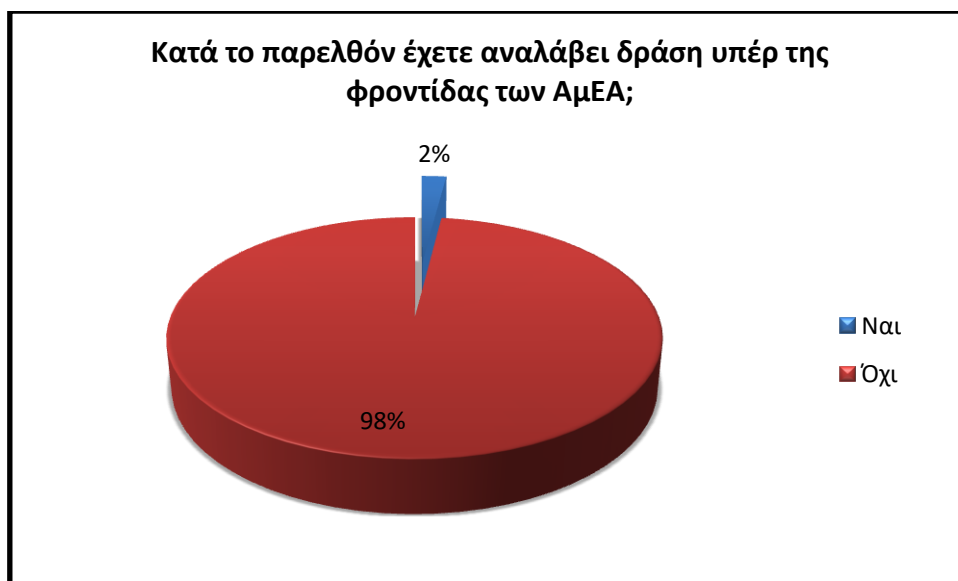

Διάγραμμα 5.6 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν στον κύκλο των γνωστών τους κάποιο άτομο με αναπηρία

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.6, η πλειοψηφία των ατόμων που έλαβε μέρος στην έρευνα δεν έχει στον κύκλο των γνωστών του κάποιο άτομο με αναπηρία (85%). Σε αντίθεση με το 15% των ερωτηθέντων που συναναστρέφεται με άτομο με αναπηρία.

Πίνακας 5.7 Κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ κατά το παρελθόν

Κατά το παρελθόν έχετε αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ;		
Ναι	2	2%
Όχι	98	98%
	100	100%

Διάγραμμα 5.7 Ποσοστιαία κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ κατά το παρελθόν

Όσον αφορά την κατανομή των ερωτηθέντων ως προς το εάν έχουν αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ κατά το παρελθόν, στο διάγραμμα 5.7 παρατηρείται ότι σχεδόν κανένας τους δεν έχει δράσει υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ (98%). Μόλις ένα 2% έχει προσφέρει φροντίδα κατά το παρελθόν.

Πίνακας 5.8 Ύπαρξη φορέα στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος να έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία

Υπάρχει κάποιος φορέας στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία;		
Ναι	10	10%
Όχι	13	13%
Δεν γνωρίζω	77	77%
	100	100%

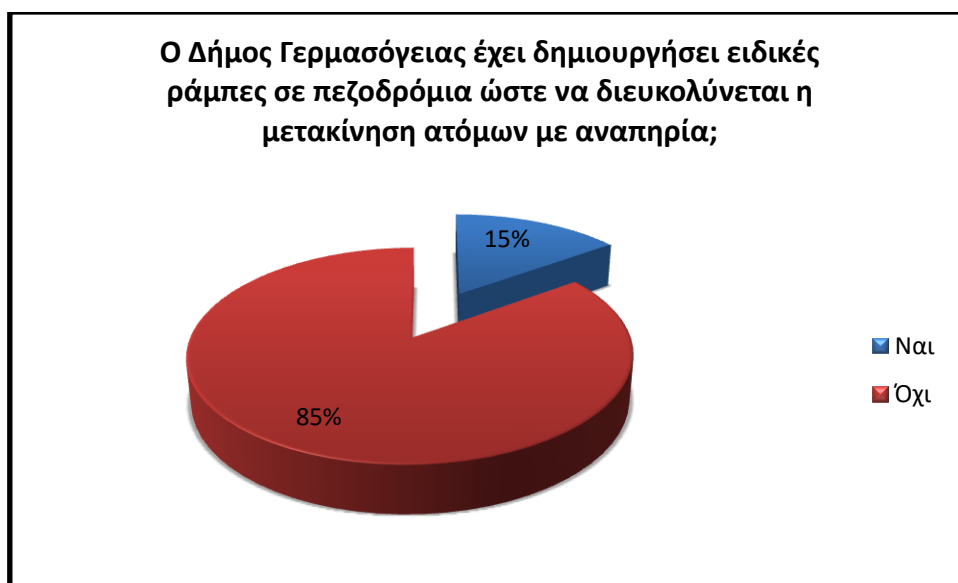

Διάγραμμα 5.8 Ύπαρξη φορέα στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος να έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία

Στην ερώτηση για το εάν υπάρχει κάποιος φορέας στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία, παρατηρείται ότι η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (77%) δεν γνωρίζει εάν υπάρχει. Το 13% του δείγματος θεωρεί ότι δεν υπάρχει στον Δήμο Γερμασόγειας τέτοιος φορέας, ενώ το υπόλοιπο 10% γνωρίζει φορέα που δρα και ενεργεί για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία.

Πίνακας 5.9 Δημιουργία ειδικών ραμπών σε πεζοδρόμια από τον Δήμο Γερμασόγειας

Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει δημιουργήσει ειδικές ράμπες σε πεζοδρόμια ώστε να διευκολύνεται η μετακίνηση ατόμων με αναπηρία;		
Ναι	15	15%
Όχι	85	85%
	100	100%

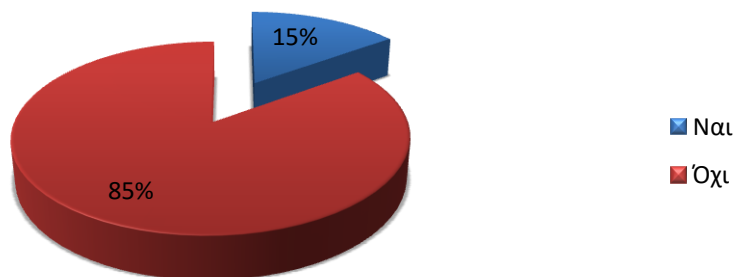
Διάγραμμα 5.9 Δημιουργία ειδικών ραμπών σε πεζοδρόμια από τον Δήμο Γερμασόγειας

Ο Δήμος Γερμασόγειας φαίνεται πως δεν έχει προχωρήσει στην δημιουργία ειδικών ραμπών σε πεζοδρόμια ώστε να διευκολύνεται η μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία. Η κατάσταση αυτή, διαπιστώνεται από το παραπάνω διάγραμμα στο οποίο η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (85%), θεωρεί ότι δεν έχουν γίνει ενέργειες από τον Δήμο για την δημιουργία ραμπών.

Πίνακας 5.10 Δημιουργία ειδικών ραμπών στις δημόσιες υπηρεσίες από τον Δήμο Γερμασόγειας

Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει δημιουργήσει ειδικές ράμπες στις δημόσιες υπηρεσίες ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση σε αυτές των ατόμων με αναπηρία;		
Ναι	15	15%
Όχι	85	85%
	100	100%

**Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει δημιουργήσει ειδικές
ράμπες στις δημόσιες υπηρεσίες ώστε να
διευκολύνεται η πρόσβαση σε αυτές των ατόμων με
αναπηρία;**

Διάγραμμα 5.10 Δημιουργία ειδικών ραμπών στις δημόσιες υπηρεσίες από τον Δήμο Γερμασόγειας

Η ίδια ακριβώς κατάσταση επικρατεί και στις δημόσιες υπηρεσίες του Δήμου, καθώς σύμφωνα με την πλειοψηφία και πάλι των ερωτηθέντων, δεν έχουν δημιουργηθεί ειδικές ράμπες ούτε στις δημόσιες υπηρεσίες ώστε να διευκολύνεται η μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία.

Πίνακας 5.11 Διενέργεια επαγγελματικών επιμορφώσεων από τον Δήμο Γερμασόγειας προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία

Ο Δήμος Γερμασόγειας διενεργεί επαγγελματικές επιμορφώσεις ειδικά προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία;		
Ναι	20	20%
Όχι	3	3%
Δεν γνωρίζω	77	77%
	100	100%

Διάγραμμα 5.11 Διενέργεια επαγγελματικών επιμορφώσεων από τον Δήμο Γερμασόγειας προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.11, τα περισσότερα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα (77%), δεν γνωρίζουν εάν ο Δήμος Γερμασόγειας διενεργεί επαγγελματικές επιμορφώσεις ειδικά προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία. Βέβαια υπάρχει και ένα 20% που γνωρίζει για την διενέργεια επαγγελματικών επιμορφώσεων από τον Δήμο.

Πίνακας 5.12 Ύπαρξη δημοτικού κέντρου δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία

Υπάρχει δημοτικό κέντρο δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία;		
Ναι	0	0%
Όχι	12	12%
Δεν γνωρίζω	88	88%
	100	100%

Διάγραμμα 5.12 Ύπαρξη δημοτικού κέντρου δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία

Από το παραπάνω διάγραμμα, φαίνεται πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων (88%) δεν γνωρίζει εάν υπάρχει δημοτικό κέντρο δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία. Το 12% όμως των ερωτηθέντων μας επιβεβαιώνει ότι δεν υπάρχει δημοτικό κέντρο δημιουργικής απασχόλησης στον Δήμο Γερμασόγειας.

Πίνακας 5.13 Πρόσληψη ως υπάλληλοι ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας

Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει προσλάβει ως υπαλλήλους άτομα με αναπηρία;		
Ναι	0	0%
Όχι	19	19%
Δεν γνωρίζω	81	81%
	100	100%

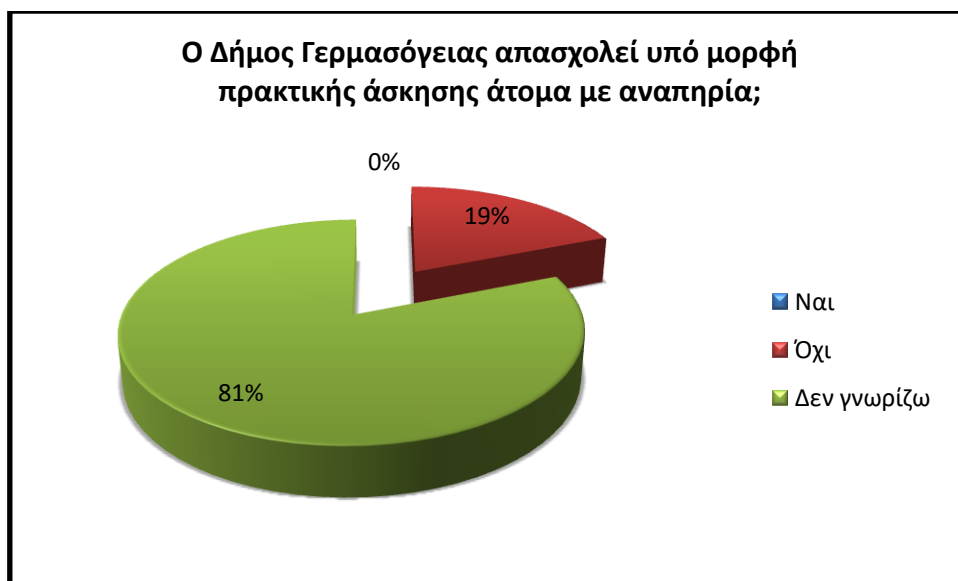

Διάγραμμα 5.13 Πρόσληψη ως υπάλληλοι ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας

Όσον αφορά την πρόσληψη ως υπάλληλοι ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας, στο διάγραμμα 5.13 φαίνεται ότι οι περισσότεροι ερωτηθέντες (81%) δεν γνωρίζουν εάν ο Δήμος έχει προσλάβει άτομα με αναπηρία. Για το 19% του δείγματος όμως, είναι σίγουρο ότι δεν έχει κάνει τέτοια κίνηση ο Δήμος.

Πίνακας 5.14 Απασχόληση υπό μορφή πρακτικής άσκησης ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας

Ο Δήμος Γερμασόγειας απασχολεί υπό μορφή πρακτικής άσκησης άτομα με αναπηρία;		
Ναι	0	0%
Όχι	19	19%
Δεν γνωρίζω	81	81%
	100	100%

Διάγραμμα 5.14 Απασχόληση υπό μορφή πρακτικής άσκησης ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας

Όπως και στην παραπάνω ερώτηση, έτσι και εδώ, διαπιστώνεται ότι ο Δήμος Γερμασόγειας δεν απασχολεί υπό μορφή πρακτικής άσκησης άτομα με αναπηρία. Πιο συγκεκριμένα, το 81% του δείγματος δεν γνωρίζει εάν ο Δήμος απασχολεί άτομα με αναπηρία για να κάνουν την πρακτική τους άσκηση, ενώ το υπόλοιπο 19% είναι σίγουρο ότι ο Δήμος δεν έχει κάνει τέτοια κίνηση προς το παρόν.

Πίνακας 5.15 Ενίσχυση και ενθάρρυνση από τον Δήμο Γερμασόγειας τοπικών επιχειρήσεων να απασχολούν άτομα με αναπηρία

Ο Δήμος Γερμασόγειας ενισχύει και ενθαρρύνει τοπικές επιχειρήσεις να απασχολούν άτομα με αναπηρία;		
Ναι	0	0%
Όχι	10	10%
Δεν γνωρίζω	90	90%
	100	100%

Διάγραμμα 5.15 Ενίσχυση και ενθάρρυνση από τον Δήμο Γερμασόγειας τοπικών επιχειρήσεων να απασχολούν άτομα με αναπηρία

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.15, η πλειοψηφία των ατόμων που έλαβε μέρος στην έρευνα (90%), δεν γνωρίζει εάν ο Δήμος Γερμασόγειας ενισχύει και ενθαρρύνει τοπικές επιχειρήσεις να απασχολούν άτομα με αναπηρία. Το 10% του δείγματος πιστεύει ότι δεν ενισχύονται και δεν ενθαρρύνονται οι τοπικές επιχειρήσεις έτσι ώστε να μπορέσουν να απασχολήσουν άτομα με αναπηρία.

Πίνακας 5.16 Διοργάνωση από κοινού με τον Δήμο Γερμασόγειας εκδηλώσεων με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία

Ο Δήμος Γερμασόγειας διοργανώνει από κοινού εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία;		
Ναι	20	20%
Όχι	11	11%
Δεν γνωρίζω	69	69%
	100	100%

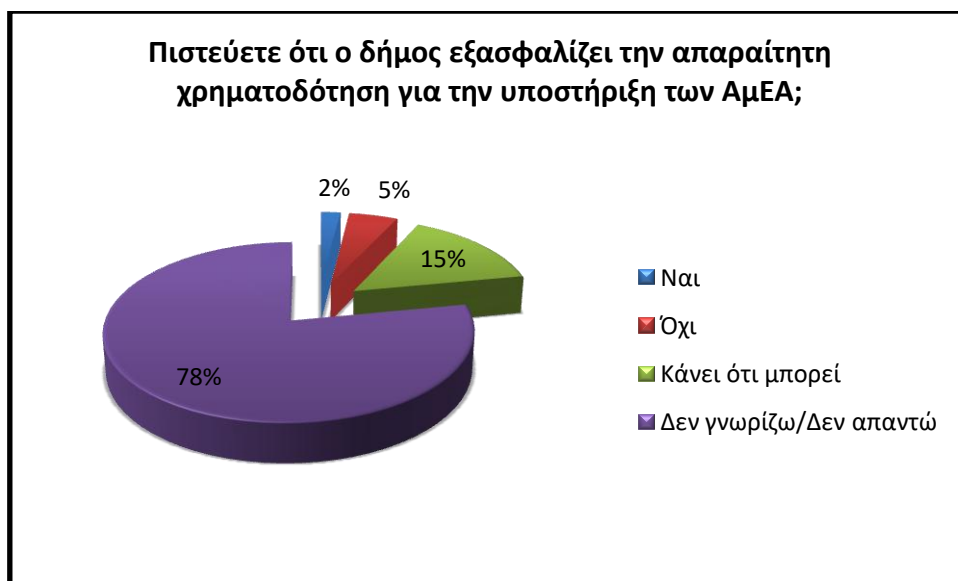

Διάγραμμα 5.16 Διοργάνωση από κοινού με τον Δήμο Γερμασόγειας εκδηλώσεων με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία

Στην ερώτηση για το εάν ο Δήμος Γερμασόγειας διοργανώνει από κοινού εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία, από το διάγραμμα 5.16 παρατηρείται ότι το 69% των ερωτηθέντων δεν γνωρίζει εάν υπάρχει τέτοια συνεργασία. Το 20% όμως των ερωτηθέντων δηλώνει ότι ο Δήμος διοργανώνει από κοινού εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία, ενώ το 11% δεν πιστεύει ότι γίνεται κάτι τέτοιο.

Πίνακας 5.17 Εξασφάλιση απαραίτητης χρηματοδότησης από τον Δήμο Γερμασόγειας για την υποστήριξη των ΑμΕΑ

Πιστεύετε ότι ο Δήμος εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ;		
Ναι	2	2%
Όχι	5	5%
Κάνει ότι μπορεί	15	15%
Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ	78	78%
	100	100%

Διάγραμμα 5.17 Εξασφάλιση απαραίτητης χρηματοδότησης από τον Δήμο Γερμασόγειας για την υποστήριξη των ΑμΕΑ

Αναφορικά με το εάν ο Δήμος Γερμασόγειας εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ, από το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι το 78% του δείγματος δεν γνωρίζει εάν ο Δήμος κάνει τέτοια κίνηση. Το 15% θεωρεί ότι ο Δήμος κάνει ότι μπορεί, το 5% ότι δεν κάνει τίποτα και μόλις το 2% πιστεύει ότι εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση.

Πίνακας 5.18 Βαθμός ικανοποίησης από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ

Είστε ικανοποιημένος από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ;		
Πάρα πολύ	0	0%
Πολύ	2	2%
Λίγο	5	6%
Καθόλου	83	92%
	90	100%

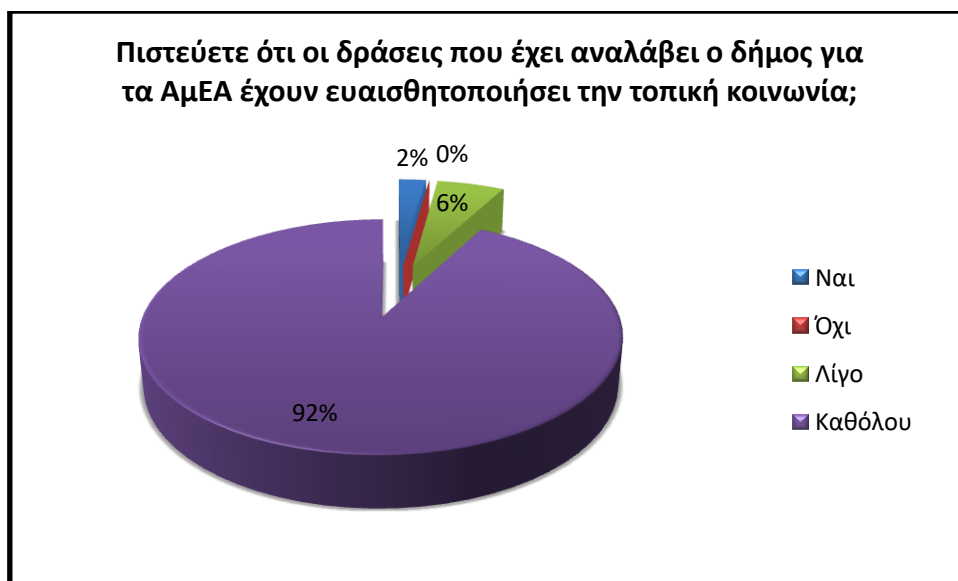

Διάγραμμα 5.18 Βαθμός ικανοποίησης από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ

Σύμφωνα με το διάγραμμα 5.18, η πλειοψηφία των ατόμων που έλαβε μέρος στην έρευνα (92%) δεν είναι καθόλου ικανοποιημένη από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ. Το 6% του δείγματος είναι λίγο ικανοποιημένο, ενώ μόλις το 2% είναι πολύ ικανοποιημένο από την πολιτική φροντίδας του Δήμου.

Πίνακας 5.19 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμΕΑ

Πιστεύετε ότι οι δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμΕΑ έχουν ευαισθητοποιήσει την τοπική κοινωνία;		
Ναι	2	2%
Όχι	0	0%
Λίγο	5	6%
Καθόλου	83	92%
	90	100%

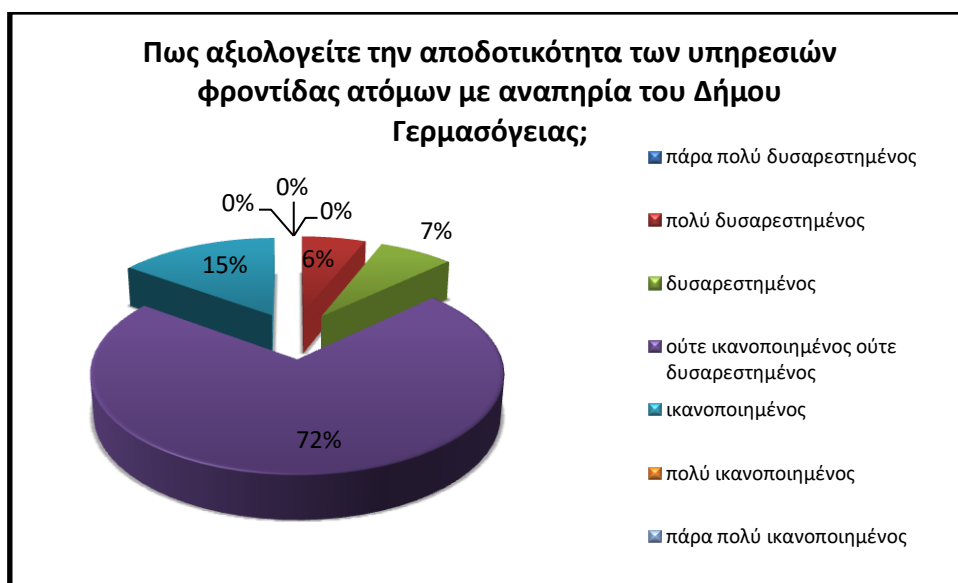

Διάγραμμα 5.19 Ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας από τις δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμΕΑ

Από το παραπάνω διάγραμμα διαπιστώνεται ότι οι δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμΕΑ δεν έχουν ευαισθητοποιήσει καθόλου την τοπική κοινωνία (92%). Το 6% πιστεύει ότι έχει υπάρξει λίγη ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας, ενώ μόλις το 2% πιστεύει ότι η κοινωνία έχει ευαισθητοποιηθεί.

Πίνακας 5.20 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας

Πως αξιολογείτε την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας;		
πάρα πολύ δυσαρεστημένος	0	0%
πολύ δυσαρεστημένος	6	6%
δυσαρεστημένος	7	7%
ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσαρεστημένος	72	72%
ικανοποιημένος	15	15%
πολύ ικανοποιημένος	0	0%
πάρα πολύ ικανοποιημένος	0	0%
	100	100%

Διάγραμμα 5.20 Βαθμός ικανοποίησης από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας

Όσον αφορά τον βαθμό ικανοποίησης των ερωτηθέντων από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας, διαπιστώνεται ότι το 72% του δείγματος δεν είναι ούτε ικανοποιημένο αλλά ούτε και δυσαρεστημένο. Μόλις το 15% δηλώνει ικανοποιημένο, το 7% δηλώνει δυσαρεστημένο, ενώ το υπόλοιπο 6% είναι πολύ δυσαρεστημένο από τις υπηρεσίες του Δήμου που φροντίζουν τα άτομα με αναπηρία.

Πίνακας 5.21 Βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας

Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας;		
πάρα πολύ δυσαρεστημένα	0	0%
πολύ δυσαρεστημένα	6	6%
δυσαρεστημένα	7	7%
ούτε ικανοποιημένα ούτε δυσαρεστημένα	72	72%
ικανοποιημένα	15	15%
πολύ ικανοποιημένα	0	0%
πάρα πολύ ικανοποιημένα	0	0%
	100	100%

Διάγραμμα 5.21 Βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας

Όσο για το ποιος πιστεύουν οι ερωτηθέντες ότι είναι ο βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας, διαπιστώνεται ότι το 72% του δείγματος πιστεύει ότι δεν είναι

ούτε ικανοποιημένα αλλά ούτε και δυσαρεστημένα. Μόλις το 15% θεωρεί ότι τα άτομα με αναπηρία είναι ικανοποιημένα, για το 7% είναι δυσαρεστημένα, ενώ το υπόλοιπο 6% πιστεύει ότι είναι πολύ δυσαρεστημένα από την ασκούμενη πολιτική του Δήμου.

Συμπεράσματα

Η παραπάνω έρευνα είχε σκοπό να αναλύσει τις συνθήκες και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τα άτομα με αναπηρία στον Δήμο Γερμασόγειας. Από το σύνολο των ατόμων που ερωτήθηκαν παρατηρείται ότι η πλειοψηφία δεν έχει στον κύκλο των γνωστών του κάποιο άτομο με αναπηρία. Επιπλέον παρατηρείται ότι σχεδόν κανένας τους δεν έχει δράσει υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ κατά το παρελθόν.

Στον Δήμο Γερμασόγειας φαίνεται πως η πλειοψηφία δεν γνωρίζει εάν υπάρχει κάποιος φορέας ο οποίος να έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία. Επιπλέον παρατηρείται ότι δεν έχει προχωρήσει στην δημιουργία ειδικών ραμπών σε πεζοδρόμια και στις δημόσιες υπηρεσίες ώστε να διευκολύνεται η μετακίνηση των ατόμων με αναπηρία.

Τα περισσότερα άτομα που έλαβαν μέρος στην έρευνα δεν γνωρίζουν εάν ο Δήμος Γερμασόγειας διενεργεί επαγγελματικές επιμορφώσεις ειδικά προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία. Βέβαια ένα μικρό ποσοστό, μας διαβεβαιώνει ότι διενεργεί επαγγελματικές επιμορφώσεις. Από την έρευνα, διαπιστώνεται επίσης ότι δεν υπάρχει δημοτικό κέντρο δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία στον Δήμο Γερμασόγειας.

Όσον αφορά την πρόσληψη ως υπαλλήλων ατόμων με αναπηρία από τον Δήμο Γερμασόγειας, φαίνεται ότι ο Δήμος δεν έχει προχωρήσει σε τέτοια πρόσληψη και δεν απασχολεί υπό μορφή πρακτικής άσκησης άτομα με αναπηρία. Δυστυχώς, διαπιστώνεται επίσης ότι ο Δήμος δεν ενισχύει και δεν ενθαρρύνει τοπικές επιχειρήσεις να απασχολούν άτομα με αναπηρία και ότι δεν εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ.

Όσο για το εάν ο Δήμος Γερμασόγειας διοργανώνει από κοινού εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία, διαπιστώνεται από λίγα όμως άτομα ότι υπάρχει συνεργασία μεταξύ τους.

Όσον αφορά τον βαθμό ικανοποίησης των ατόμων που έλαβαν μέρος στην έρευνα από την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας, διαπιστώνεται ότι δεν είναι ούτε ικανοποιημένοι αλλά ούτε και δυσαρεστημένοι. Το ίδιο ισχύει και για τα άτομα με αναπηρία, καθώς πιστεύεται ότι δεν είναι ούτε ικανοποιημένα αλλά ούτε και δυσαρεστημένα από την ασκούμενη πολιτική του Δήμου.

Μέσα από την έρευνα διαπιστώνεται ότι ο Δήμος Γερμασόγειας δεν έχει αναπτύξει πλήρως προνοιακές υποδομές. Οι δημότες του φαίνεται πως δεν είναι ικανοποιημένοι από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμεΑ. Επιπλέον, οι δράσεις που έχει αναλάβει ο Δήμος για τα ΑμεΑ δεν έχουν ευαισθητοποιήσει καθόλου την τοπική κοινωνία.

Όπως είναι εμφανές, οι δήμοι είναι εκείνοι που ασχολούνται συστηματικά με την στήριξη των Ατόμων με Αναπηρία σε διάφορα επίπεδα. Γι' αυτό και το έργο τους έχει τεράστια σημασία για την τοπική κοινωνία, αφού όχι μόνο στηρίζουν τους πάσχοντες, αλλά προετοιμάζουν και την ένταξη των μειονοτήτων με προβλήματα υγείας στην κοινωνία. Όμως χρειάζεται πολύ προσπάθεια ακόμη από τις τοπικές αρχές για να στηριχτούν πλήρως τα ΑμεΑ έτσι ώστε να μπορέσουν να ενταχθούν μέσα στην τοπική κοινωνία.

Βιβλιογραφία

- Μακρής Γ., «Η Κρίση εκτονώνεται στην Τοπική Αυτοδιοίκηση», Ελευθερία, 30.08.2012 σελ. 9
- Κυβερνητική Πύλη Διαδικτύου Κύπρου, «Τοπική Αυτοδιοίκηση», <http://www.cyprus.gov.cy>
- Κυπριακή Δημοκρατία, «Νόμος περί Κοινοτήτων», Άρθρα
- Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τελική Έκθεση, 2006, Αθήνα: σελ. 6-8, Μπέσιλα-Βήκα Ε., Τοπική Αυτοδιοίκηση, 2011, Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα: σελ. 11-13 και Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, www.ota.gr
- Στασινοπούλου Ο., Σημειώσεις στην Κοινωνική Πολιτική. Βασικές έννοιες, ιστορική εξέλιξη, φορείς και πρότυπα, 2006, Αθήνα, Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών: σελ. 2-4
- Βέβηλος Π., Ένταξη και ενσωμάτωση ατόμων με αναπηρία, 2010, Αθήνα, Εκδόσεις Γράφημα: σελ. 7-9 και Michael O., Αναπηρία και πολιτική, 2009, Αθήνα, εκδόσεις Επίκεντρο: σελ.15
- Πρβλ. Υπουργείο Υγείας, Ειδική Υπηρεσία Τομέα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, <http://www.ygeia-pronoia.gr/>.
- Για τον ρόλο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης βλ. Ταβλαδώρη Ε., Εγχειρίδιο οργάνωσης και λειτουργίας του κράτους, 2007, Αθήνα, εκδόσεις Γκιούρδα: σελ. 12-23 και 36-42, Τομαρά-Σιδέρη Μ., Η ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1999, Αθήνα, εκδόσεις Παπαζήση, Παπαδημητρίου Γ., Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη σύγχρονη δημοκρατία, 1993, Αθήνα, εκδόσεις Θεσσαλονίκη, εκδόσεις Βάνια: σελ. 4-31 και 225-289
- Υπουργείο Εσωτερικών, Τα οικονομικά της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, www.yres.gr, Φράγκος Τ., «Καταρρέει η Τοπική Αυτοδιοίκηση», Αδέσμευτος Τύπος, 22.08.2012: σελ. 11, Γεωργιοπούλου Τ., «Αποφασίστηκαν μέτρα στήριξης των υπερχρεωμένων δήμων», Καθημερινή, 02.10.2012: σελ. 8 και Σαββαΐδου Κ., Οικονομική Διοίκηση και Διαχείριση των Οικονομικών της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2014, Αθήνα, εκδόσεις Νομικής Βιβλιοθήκης: σελ.67-99

- Μπεσίλα Ε., Παπαγιάννη Β., Σύγχρονες αρμοδιότητες της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και Ευρωπαϊκή Ενοποίηση, 1997, Αθήνα, εκδόσεις Σάκκουλα: σελ. 29-34, Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης στην Δημόσια Υγεία, 2009, Αθήνα: σελ. 13-20, 53-61 και 98-120 και Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Η δομή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2010, Αθήνα: σελ. 12-31.
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή Υγείας, Άτομα με Αναπηρία, www.ac.euroopa.eu και ΕΤΤΑΔ, Το συνταγματικό πλαίσιο της προστασίας των Ατόμων με Αναπηρία, www.gr.ettad.eu
- Κυριόπουλος Γ., Η ποιότητα στις υπηρεσίες Υγείας, 2003, Αθήνα, εκδόσεις Θεμέλιο: σελ. 45-51, Σταματάκη Ε., Προδιαγραφές πρόσβασης ΑμΕΑ στις Δημόσιες Υπηρεσίες. Η συμβολή της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, 2010, Αθήνα, εκδόσεις Εθνικής Σχολής Τοπικής Αυτοδιοίκησης: σελ. 11-23 και 52-61 και Παπαδόπουλος Β., «Οι ΟΤΑ πρωτοστατούν στις δράσεις αλληλεγγύης των ΑμΕΑ», Ελευθεροτυπία, 12.12.2011: σελ. 21.
- Παπαβασιλείου Α., «Προκηρύξεις και απασχόληση ΑμΕΑ», Τα Νέα, 25.02.2008: σελ. 18 και Καρούτζου Σ., Ζαφειροπούλου Ν., Οδηγός Στήριξης των Ευπαθών Ομάδων μέσα από τις δημόσιες δομές, 2008, Αθήνα, εκδόσεις Καυκάς: σελ. 7-29
- ΙΚΑ, Επιδόματα αναπηρίας και επιδόματά απορίας, www.ika.gr
- Υπουργείο Εσωτερικών Οδηγός του πολίτη με αναπηρία, 2007, Αθήνα, Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008, ό.π.: σελ. 15-16 και Υπουργείο Οικονομικών, Διαβούλευση για την πάταξη της φοροδιαφυγής, Άρθρο 23, 2001, Αθήνα.
- Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008, ό.π.: σελ. 21-24, Παρασκευά Κ. «Αμφισβητούνται οι κατακτήσεις των ΑμΕΑ σε ολόκληρη την Ευρώπη», Ελευθεροτυπία, 18.11.2011: σελ. 24 και Παρασκευά Κ., «Με 60% μείωση τα προνοιακά επιδόματα για άτομα με αναπηρία», Ελευθεροτυπία, 11.11.2011: σελ. 29.
- Αυτοδιοίκηση, «Κέντρα αποκατάστασης και Τοπική Αυτοδιοίκηση», www.aftodioikisi.gr.
- Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008 ό.π.: σελ. 12

- Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008 ό.π.: σελ. 16-17.
- Καρούτζου, Ζαφειροπούλου, 2008 ό.π.: σελ. 21-22 και Νόβα-Καλτσούνη Χ., Κοινωνιολογία της Εκπαίδευσης, 2010, Αθήνα, Guetenberg: 37-41.
- Εθνική έρευνα για την Αναπηρία, ΕΣΑΜΕΑ, 2003, Αθήνα και Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έρευνα για τα Άτομα με Ειδικές Ανάγκες, 2008, www.ec.europa.eu
- Δήμος Γερμασόγειας, <http://www.yermasoyia.org>.
- Παυλογιάννης Β., «Νέες ενέργειες για τα δικαιώματα των ΑμΕΑ στην Γερμασόγεια», Επικαιρότητες, 12.09.2012: σελ. 5 και Ορφανίδου Π., «Ένα μικρό βήμα μια κοινότητας, ένα μεγάλο για την ανθρωπότητα. Γερμασόγεια: ο φιλικότερος δήμος για εμποδιζόμενα άτομα», Περιοδικό Αυτονομία Τώρα, 22.09.2012: σελ.17.
- Συμβούλιο Κοινοτικού Εθελοντισμού Γερμασόγειας <http://ske-yermasoyias.com>
- Κα Πέπη Ορφανίδου, Δημοτικός Σύμβουλος Δήμου Γερμασόγειας, αρμόδια γι'αυτά τα θέματα

Παράρτημα

ΤΕΙ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΔΕΟ – ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Το ερωτηματολόγιο αυτό είναι μέρος της έρευνάς μου, που γίνεται στα πλαίσια της πτυχιακής μου εργασίας με τίτλο:

«Η ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΑ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΟΜΕΣ ΤΗΣ Τ.Α. Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΓΕΡΜΑΣΟΓΕΙΑΣ»

Το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο και οποιαδήποτε πληροφορία έχει σκοπό αποκλειστικά και μόνο την συγγραφή της πτυχιακής μου.

Σπουδαστής: Παναγιώτου Στέλιος, Α.Μ. 2003266

Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Αργυροπούλου Φωτούλα

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

1. Φύλο Άντρας Γυναίκα

2. Ηλικία

Κάτω των 18 18-29 30-39 40 -49

50-59 60 και άνω

3. Επίπεδο εκπαίδευσης

- Απόφοιτος Δημοτικού / Γυμνασίου
- Απόφοιτος Λυκείου
- Απόφοιτος διετούς σχολής / κολεγίου
- ΤΕΙ / ΑΕΙ
- Μεταπτυχιακό / Διδακτορικό
- Καμία

4. Οικογενειακή κατάσταση

- Άγαμος / η Έγγαμος / η
- Διαζευγμένος / η Χήρος / α

5. Εργασιακή κατάσταση

- Εργαζόμενος / η Ελεύθερος Επαγγελματίας
- Συνταξιούχος Άνεργος Άλλο(Προσδιορίστε) :

B. ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΕΡΕΥΝΑΣ

6. Έχετε στον κύκλο των γνωστών σας κάποιο άτομο με αναπηρία;

Ναι Όχι

7. Κατά το παρελθόν έχετε αναλάβει δράση υπέρ της φροντίδας των ΑμΕΑ;

Ναι Όχι

8. Υπάρχει κάποιος φορέας στον Δήμο Γερμασόγειας ο οποίος έχει ως αντικείμενο δράσεις και ενέργειες για την κοινωνική ενσωμάτωση των ατόμων με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

9. Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει δημιουργήσει ειδικές ράμπες σε πεζοδρόμια ώστε να διευκολύνεται η μετακίνηση ατόμων με αναπηρία;

Ναι Όχι

10. Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει δημιουργήσει ειδικές ράμπες στις δημόσιες υπηρεσίες ώστε να διευκολύνεται η πρόσβαση σε αυτές των ατόμων με αναπηρία;

Ναι Όχι

11. Ο Δήμος Γερμασόγειας διενεργεί επαγγελματικές επιμορφώσεις ειδικά προσανατολισμένες για άτομα με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

12. Υπάρχει δημοτικό κέντρο δημιουργικής απασχόλησης για άτομα με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

13. Ο Δήμος Γερμασόγειας έχει προσλάβει ως υπαλλήλους άτομα με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

14. Ο Δήμος Γερμασόγειας απασχολεί υπό μορφή πρακτικής άσκησης άτομα με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

15. Ο Δήμος Γερμασόγειας ενισχύει και ενθαρρύνει τοπικές επιχειρήσεις να απασχολούν άτομα με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

16.Ο Δήμος Γερμασόγειας διοργανώνει από κοινού εκδηλώσεις με τη συμμετοχή ατόμων με αναπηρία;

Ναι Όχι Δεν γνωρίζω

17.Πιστεύετε ότι ο δήμος εξασφαλίζει την απαραίτητη χρηματοδότηση για την υποστήριξη των ΑμΕΑ;

Ναι Όχι Κάνει ότι μπορεί Δεν γνωρίζω/Δεν απαντώ

18.Είστε ικανοποιημένος από την πολιτική φροντίδας που ασκεί ο Δήμος Γερμασόγειας απέναντι στα ΑμΕΑ;

Πάρα πολύ Πολύ Λίγο Καθόλου

19.Πιστεύετε ότι οι δράσεις που έχει αναλάβει ο δήμος για τα ΑμΕΑ έχουν ευαισθητοποιήσει την τοπική κοινωνία;

Ναι Όχι Λίγο Καθόλου

20.Πως αξιολογείτε την αποδοτικότητα των υπηρεσιών φροντίδας ατόμων με αναπηρία του Δήμου Γερμασόγειας;

πάρα πολύ δυσαρεστημένος	☐
πολύ δυσαρεστημένος	☐
δυσαρεστημένος	☐
ούτε ικανοποιημένος ούτε δυσαρεστημένος	☐
ικανοποιημένος	☐
πολύ ικανοποιημένος	☐
πάρα πολύ ικανοποιημένος	☐

21. Ποιος πιστεύετε ότι είναι ο βαθμός ικανοποίησης των ατόμων με αναπηρία για την ασκούμενη πολιτική του Δήμου Γερμασόγειας ;

πάρα πολύ δυσαρεστημένα	☐
πολύ δυσαρεστημένα	☐
δυσαρεστημένα	☐
ούτε ικανοποιημένα ούτε δυσαρεστημένα	☐
ικανοποιημένα	☐
πολύ ικανοποιημένα	☐
πάρα πολύ ικανοποιημένα	☐

Ευχαριστώ πολύ!